

*”Vad anser K2-företag om nyttan
med revision i förhållande till
de kostnader som uppstår”*

Författare:

Ann-Sofie Carlsson 79

Malin Gröndal 81

Handledare:

Märta Hammarström

Företagsekonomiska institutionen

Förord

Författarna vill tacka alla som har bidragit till uppsatsens genomförande.

Författarna vill tacka sin handledare, Märta Hammarström, för det stöd hon givit under arbetet med uppsatsen, opponenterna som under uppsatsens gång givit kommentarer och åsikter som bidragit till en förbättring av språk och innehåll samt de revisorsassistenter som gav författarna en bred inblick i revisorns arbete och gjorde det möjligt att utforma en enkät med relevanta frågor. Vidare tackas de företag som valde att delta i studien vilket var av stor betydelse för uppsatsens resultat.

Slutligen vill författarna tacka familj och vänner för allt stöd och uppmuntran under dessa tio veckor.

Göteborg 2007-05-29

Ann-Sofie Carlsson

Malin Gröndal

Sammandrag

Kandidatuppsats i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Extern redovisning, vårterminen 2007

Författare: Ann-Sofie Carlsson

Malin Gröndal

Handledare: Märta Hammarström

Titel: *Vad anser K2-företag om nyttan med revision i förhållande till de kostnader som uppstår?*

Problem och bakgrund: Revisionsplikt för samtliga aktiebolag infördes i Sverige 1983. Bakgrunden var att förhindra och minska ekonomisk brottslighet, dock utan hänsyn till nytta och kostnad och vad detta skulle innebära ur ett företagsperspektiv. Då det idag diskuteras allt mer kring de kostnader revisionsplikten medför och att det eventuellt inte borde vara lika regler för ett litet enmansbolag som för större aktiebolag ansåg författarna att det vore intressant att undersöka vad de mindre aktiebolagen själva anser om nytta och kostnad med revision. Utifrån denna diskussion utformades problemformuleringen: "Vad anser K2-företag om nyttan med revision i förhållande till de kostnader som uppstår?"

Syfte: Syftet med studien var att utröna vad K2-företag i Västra Götalands län anser om erhållen nytta av revision i förhållande till de kostnader som uppstår. Vidare avsåg författarna undersöka vilka faktorer som kunde tänkas påverka den upplevda nyttan och om synen på nytta skiljde sig beroende på om respondenten var en ägare eller övrig ekonomiansvarig i företaget.

Avgränsning: Uppsatsen är en beskrivande studie som avser undersöka vad företag i Västra Götalands län anser om nytta med revision i förhållande till dess kostnader, den avser inte skapa djupare förståelse i begreppet nytta och kostnad. Då mängden aktiebolag som ingår i kategorin K2-företag är stor valde författarna att avgränsa sig till K2-företag i Västra Götalands län. Denna avgränsning medförde dock en tillräckligt stor region för att erhålla en bred variation av företag i olika branscher och av olika storlek för att få en allmän uppfattning bland K2-företag.

Metod: Studien är baserad på ett enkätformulär som mailades ut till 100 stycken K2-företag av varierande storlek. Arbetet med uppsatsen inleddes med att studera tidigare uppsatser inom ämnet samt en genomgång av relevant litteratur som kom att bli en del av referensramen. Därefter genomfördes en förstudie som avsåg fördjupa författarnas kunskaper ytterligare inom revision och om hur revisorer arbetar. Förstudien, tillsammans med referensramen kom att ligga till grund för det enkätformulär som skickades ut till företagen där varje urvalsgrupp var representerade av lika många företag. Källor som har används för uppsatsen är bland annat litteratur, offentliga utredningar, Internetkällor, revisorsassistenter och artiklar.

Slutsatser: Studiens resultat visade att K2-företag i Västra Götalands län i genomsnitt upplever sig erhålla tillräckligt med positiva effekter av revision för att det ska överväga kostnaderna. Författarna kunde även se att syn på upplevd nytta skiljer sig beroende på om respondenten var ägare eller övrig ekonomiansvarig i företaget. Skillnaden tolkades som en naturlig följd av ägarens personliga intresse i företaget. Vidare kunde författarna påvisa starka samband mellan upplevd nytta och företagens relation till revisorn samt mellan upplevd nytta och företagens förtroende för revisorn.

Förslag till fortsatt forskning: En större och mer omfattande enkätundersökning skulle vara av intresse för att på så sätt kunna utröna eventuella skillnader mellan olika regioner i Sverige.

Innehållsförteckning

CENTRALA BEGREPP OCH DEFINITIONER.....	- 6 -
1. INLEDNING	- 8 -
1.1 BAKGRUND	- 8 -
1.2 PROBLEMDISKUSSION	- 9 -
1.2.1 <i>Problemformulering</i>	- 10 -
1.3 SYFTE.....	- 10 -
1.4 AVGRÄNSNINGAR	- 10 -
1.5 DISPOSITION.....	- 11 -
2. METOD	- 12 -
2.1 VAL AV METOD	- 12 -
2.2 LITTERATUR OCH DATAKÄLLOR.....	- 12 -
2.3 FÖRSTUDIE	- 13 -
2.3 ENKÄT.....	- 14 -
2.3.1 <i>Urval</i>	- 14 -
2.3.2 <i>Utformning av enkätformulär</i>	- 15 -
2.4 BEARBETNING AV RESULTAT.....	- 16 -
3. REFERENSRAM.....	- 18 -
3.1 REVISION.....	- 18 -
3.1.1 <i>Vad innebär revision</i>	- 18 -
3.1.2 <i>Varför behövs revision</i>	- 19 -
3.1.3 <i>Vad ingår i revisionen</i>	- 19 -
3.2 K2-FÖRETAG	- 20 -
3.2.1 <i>Bakgrund</i>	- 20 -
3.2.2 <i>Definition</i>	- 21 -
3.3 INTRESSEENTER	- 21 -
3.3.1 <i>Ägare/Investerare</i>	- 22 -
3.3.2 <i>Banker/leverantörer</i>	- 22 -
3.3.3 <i>Staten</i>	- 22 -
3.4 NYTTA OCH KOSTNAD.....	- 23 -
3.4.1 <i>Nytta med revision</i>	- 23 -
3.4.2 <i>Kostnader för revision</i>	- 23 -
4. EMPIRI OCH ANALYS	- 25 -
4.1 FÖRSTUDIE	- 25 -
4.1.1 <i>Arbetsgång och innehåll oberoende av storlek på K2-företaget</i>	- 25 -
4.1.2 <i>Kostnader vid revisionen</i>	- 28 -
4.1.3 <i>Vanliga problem som påverkar kostnaderna</i>	- 28 -
4.1.4 <i>Skillnader i granskning beroende på K2-företagets storlek</i>	- 29 -
4.2 RESULTAT, ANALYS OCH TOLKNING AV ENKÄTER	- 30 -
4.2.1 <i>Svarsfrekvens och bortfallsanalys</i>	- 30 -
4.2.2 <i>Bakgrundsfrågor</i>	- 30 -
4.2.3 <i>Statistiska test och definitioner</i>	- 32 -
4.2.4 <i>Resultat och analys av enkätsvar</i>	- 32 -
5. SLUTSATSER OCH DISKUSSION.....	- 40 -
5.1 SAMMANFATTNING AV RESULTAT OCH ANALYS	- 40 -

5.2 SLUTDISKUSSION	- 41 -
5.3 FÖRSLAG TILL VIDARE STUDIER	- 43 -
KÄLLFÖRTECKNING	- 44 -
BILAGOR.....	- 47 -
BILAGA 1. FÖRSTUDIE OM REVISORNS ARBETE – INTERVJUGUIDE	- 47 -
BILAGA 2. ENKÄTFORMULÄR	- 49 -
BILAGA 3. TABELLER OCH KORSTABELLER.....	- 52 -

Centrala begrepp och definitioner

Avsnittet syftar till att kort förklara de centrala begrepp och definitioner läsaren behöver ha med sig i tolkning och förståelse av uppsatsen.

- **Bokföringsnämnden, BFN**

En statlig myndighet vars uppgift är att utveckla god redovisningssed i Sverige. I enlighet med detta finns BFN:s allmänna råd som uppdateras varje år. (www.BFN.se)
- **Föreningen auktoriserade revisorer, FAR**

En intresseförening som bland annat syftar till att utveckla revisorsyrket. Verksamheten grundades år 1923 och för att kunna ansluta till föreningen krävs det att du är godkänd revisor, auktoriserad revisor eller specialist inom revisionsbyråbranschen. FAR har sedan 1 september, år 2006 gått ihop med SRS (se begreppet SRS) och bildat FAR SRS. (FAR SRS, 2007)
- **God redovisningssed**

Innebär att företagen utöver de lagar som återfinns i Bokföringslagen och Årsredovisningslagen om hur redovisningen ska utformas, ska följa god redovisningssed. Det betyder bland annat att företagen skall tillämpa BFN:s och andra normgivares allmänna råd. Om varken lag eller rekommendationer finns att tillämpa ska allmän praxis inom området följas. (BFNAR 2002:6)
- **God revisionsned**

Enligt 5 § i Revisionslagen skall granskningen av företaget vara så ingående som god revisionsned kräver. Det innebär att i det fall det inte går att tillämpa någon lag ska de rekommendationer, normer och yttringar som ges ut av branschorganisationer tillämpas. (www.farsrs.se)
- **God revisorsned**

Enligt 19 § i Revisorslagen skall en revisor iaktta god revisorsned. Det innebär att i det fall det inte går att tillämpa någon lag ska de rekommendationer, normer och yttringar som ges ut av branschorganisationer tillämpas. (www.farsrs.se)
- **K2-företag**

Ett företag klassificeras som ett K3-företag om företaget uppfyller minst två av följande tre kriterier, i minst två år:

 - Mer än 50 anställda
 - Mer än 25 miljoner kronor i balansomslutning
 - Mer än 50 miljoner kronor i nettoomsättning

Om två av dessa kriterier inte är uppfyllda under två år benämns företaget istället som ett K2-företag. Dessa gränsvärden är utformade efter EU:s modell som bygger på företagets omsättning, antal anställda och hur stor balansomslutningen är. (BFN, Dnr 28/04)

- **Nytta och kostnad med revision**
Nytta med revision erhålls när de samlade positiva effekterna av revisionen överväger kostnaderna för revisionen (Andersson, 2005).
- **Revisionsrapport**
Består av en sammanställning av de mest väsentliga händelserna under året. Den innehåller mer detaljerad information om och kommentarer till vilka avvikelser revisorn fann under granskningen, men som inte påverkade revisionsberättelsen. Revisionsrapporten är frivillig och ingår inte i den ordinarie kostnaden för revision.
- **Revisor**
Person som har till yrke att utföra revision i en organisation eller förvaltning och som därefter ska skriva och underteckna en revisionsberättelse. En externrevisor ska vara vald av bolagsstämman eller motsvarande (8 §, 10 kap, ABL), och i aktiebolag vara auktoriserad eller godkänd (11 §, 10 kap, ABL). Kravet för att bli godkänd revisor är 120 akademiska poäng och tre års praktik. En auktoriserad revisor måste ha minst 160 akademiska poäng och 5 års praktik. Vidare krävs det, för att bli godkänd eller auktoriserad revisor, ett godkänt resultat på Revisorsnämndens teoretiska kunskapsprov. (Nationalencyklopedin, 2007)
- **Revisorsassistent**
Innan en revisorsexamen kan avläggas måste bland annat minst tre års praktik ha utövats, se förklaring under *Revisor*. Innan kraven för en revisorsexamen är uppfyllda är medarbetarens titel revisorsassistent. (Allt om revision, 2007)
- **Revisorsnämnden**
Har till uppgift att kontrollera att revisionsbyråer och revisorer utför sitt arbete enligt höga etiska krav och att arbetet är av god kvalitet. Det är en samlad tillsynsmyndighet för Sveriges godkända och auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag. (Revisorsnämnden, 2007)
- **Svenska Revisorsamfundet, SRS**
En organisation för kvalificerade revisorer. Har sedan 1 september, 2006 gått ihop med FAR och bildat FAR SRS. (Se begreppet *FAR*)
- **Sveriges Redovisningskonsulters Förbund, SRF**
SRF är en ledande branschorganisation för redovisnings- och ekonomikonsulter. De arrangerar bland annat utbildningar för sina medlemmar och verkar för en sund branschutveckling. (SRF, 2006)

1. Inledning

Kapitlet ger läsaren en inblick i revisionspliktens bakgrund och hur detta kom att ligga till grund för uppsatsen. Vidare avser kapitlet kort redogöra för de förväntade och faktiska effekterna ett avskaffande av revisionsplikten medfört i England och Danmark. Slutligen förs en diskussion kring valt problem som följs av problemformulering, ett klargörande av uppsatsens syfte, vald avgränsning samt fortsatt disposition av uppsatsen.

1.1 Bakgrund

Revisionsplikt för alla aktiebolag, oavsett storlek, infördes i Sverige den 1 januari 1983. Bakgrunden till detta var att förhindra och minska den ekonomiska brottslighet som ansågs ha funnits i främst mindre aktiebolag, där ägarna inte hade personligt betalningsansvar för företagets skulder. Utredarnas avsikt med införandet av revisionsplikten var alltså att reducera ekonomisk brottslighet, dock togs ingen hänsyn till begreppet nytta och kostnad ur ett företagsperspektiv (Norberg & Thorell, 2005). Nytt och kostnad är ett allt viktigare begrepp som det diskuteras mycket kring idag med hänsyn till den stora förändringsprocess som revisions- och redovisningsbranschen för närvarande genomgår. Företag anses erhålla nytta när de samlade positiva effekterna av revisionen överväger kostnaderna för den (Andersson, 2005). På uppdrag av den tidigare socialdemokratiska regeringen pågår en utredning angående ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten för de så kallade K2-företagen. Den nya regeringen har dessutom presenterat ett tilläggsdirektiv som innebär att utredarna ska komma med förslag på regeländringar som kan komma att krävas för att ta bort revisionsplikten. Den 31 mars 2008 ska ett delbetänkande lämnas från utredarna. (Precht, 2007)

I mars 2006 slopades revisionsplikten för små företag i Danmark. Regeringen ansåg att om de små företagen kunde minska sina administrativa kostnader, där bland annat revisionskostnader ingick, skulle det leda till större konkurrensfördelar på den europeiska marknaden (Aggestam Pontoppidan, 2007). En undersökning som gjordes i december 2006 visade dock att enbart två procent valde bort revisionen under det första året trots de nya reglerna (Gyldenvang & Juhl, 2007). Det kan dock tilläggas att många av dessa företag ansåg att det var för tidigt att avgöra om några direkta besparingar skulle erhållas eftersom de inte tyckte sig ha fått tillräckligt med information om vilka effekter avskaffandet skulle komma att innebära. I England, där en successiv avskaffning har skett sedan 1993 och framåt, har en undersökning visat att fyrtiotvå procent fortfarande reviderar sina årsredovisningar (Collis, 2003). Dessa företag kännetecknas främst av en något högre omsättning vilket medför en lägre marginell kostnad för revisionen. En av de viktigaste orsakerna till att dessa företag har valt att fortsätta med revision är att revisionen ökar kreditvärdigheten gentemot kreditgivare då kvaliteten på de finansiella rapporterna förbättras och därmed skapas indirekt bättre relationer med intressenterna. (Norberg & Thorell, 2005)

Sverige har idag revisionsplikt för samtliga registrerade aktiebolag. Det innebär att en revisor årligen kritiskt granskar och bedömer, samt ger utlåtande om företagets redovisning och förvaltning (FAR, 2000). Syftet med revisionen är att förmedla information till användare utanför verksamheten som har något intresse i företaget (Smith, 2006). Antalet intressenter varierar dock mycket beroende på bland annat storlek på företag och företagsform. Ett annat syfte med revision är att säkerställa att den ekonomiska redovisningen och de ekonomiska rapporterna som framställs är korrekta enligt gällande lagar och rekommendationer, samt att de ger en rättvisande bild av företagets finansiella ställning. Utöver detta ska revisorn efter revisionen uttala sig om styrelsens och ledningens förvaltning av företaget i en revisionsberättelse. Revisionsberättelsen innehåller även revisorns utlåtande om huruvida årsredovisningen ger en rättvisande bild av företaget. Revisorn skriver en avvikande revisionsberättelse när företaget inte följt de lagar och rekommendationer som gäller för företaget vid upprättandet av årsredovisningen. (FAR, 2000)

Upprättandet av en årsredovisning tillsammans med revisorns granskning ger företagen tillförlitlig och lättillgänglig information om sin verksamhet vilket också leder till bättre beslutsfattande. Bättre beslutsfattande ökar i sin tur värdet på företaget och när detta värde, alltså värdet av de förbättrade besluten, överstiger kostnaden för att erhålla den tillförlitliga och lättillgängliga informationen skapas nytta. (Smith, 2006)

1.2 Problemdiskussion

Studier från England (Collis, 2003) visar att många företag efter slopandet av revisionsplikten trots allt väljer att behålla sin revisor (Norberg & Thorell, 2005). Det kan tolkas som att dessa företag anser att nyttan med revisorns granskning av årsredovisningen överväger kostnaderna för granskningen. Inom EU är Sverige ett av få länder som fortfarande har kvar revisionsplikten för samtliga aktiebolag. Trots detta kvarstår många obesvarade frågor kring revisionspliktens avskaffande. Exempelvis måste problemet om hur Skatteverket ska gå tillväga vid bedömning av tillförlitligheten i K2-företagens årsredovisning som i sig delvis ligger till grund för beskattningen. Utan en revisors granskning finns det ingen som säkerställer att informationen som lämnats är riktig och uppfyller gällande lagar och rekommendationer. Det resulterar i att Skatteverkets förtroende för årsredovisningen blir mindre och därmed minskar också tilltron för beskattningsunderlaget. (Andersson, 2005)

Då mycket har diskuterats tidigare kring bland annat effekter av ett avskaffande av revisionsplikten, olika intressenters fortsatta krav på revision trots avskaffandet och företagets inställning till detta anser författarna att det skulle vara av intresse att belysa diskussionen ur ett nytto- och kostnadsperspektiv. Exempelvis skulle en undersökning kunna göras om huruvida nyttan av en revisors underskrift på årsredovisningen överväger kostnaderna för revisionen och hur mycket arbete som egentligen ligger bakom revisorns underskrift. Begreppet nytta och kostnad kan undersökas och diskuteras ur flera olika perspektiv beroende på val av utgångspunkt. Det går exempelvis att undersöka nytta och kostnad ur ett företags- och revisorsperspektiv men även ur ett regel- och normsättarperspektiv. En

intressant aspekt på diskussionen kan utmynna i hur balans mellan nytta och kostnad ska skapas eller om det ens är möjligt att skapa balans och om revisorer och företag borde ta mer hänsyn till nytta och kostnad.

Ovanstående resonemang är bara några av möjliga förslag till studier som kan göras utifrån begreppet nytta och kostnad. Möjligheterna till uppsatsämne är därmed många och således är författarna tvungna att avgränsa sig. Författarnas val av ämne grundar sig i vad som kan anses vara mest intressant att studera och framförallt vad som är möjligt att genomföra under uppsatsens tio veckor. Vidare medför valet av problemformulering att den aktuella diskussionen om revisionspliktens avskaffande belyses ur ett nytt perspektiv som inte tidigare behandlats nämnvärt.

1.2.1 Problemformulering

Författarna har således utifrån ovanstående resonemang valt att göra en studie kring följande problemformulering:

”Vad anser K2-företag om nyttan med revision i förhållande till de kostnader som uppstår”

Ytterligare fördjupning av problemformuleringen erhålls genom undersökning av följande delproblem:

- *”Kan skillnad mellan företagets syn på nytta och kostnad med revisorns arbete urskiljas beroende på företagets storlek, förtroende och/eller relation till revisorn?”*
- *”Skiljer sig ägarens syn på nytta och kostnad generellt sett från övriga ekonomiansvariga?”*

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att, mot bakgrund av de aktuella diskussionerna om revisionspliktens eventuella avskaffande eller ej, beskrivande påvisa vad K2-företagen anser om nyttan med revision i förhållande till de kostnader som uppstår. Syftet är även att söka samband mellan storlek på företaget, relation med samt förtroende för revisorn och den nytta företaget anser sig erhålla av revisionen. Vidare ämnar författarna utröna om det finns skillnader mellan ägares och övriga ekonomiansvarigas upplevda nytta av revisionen.

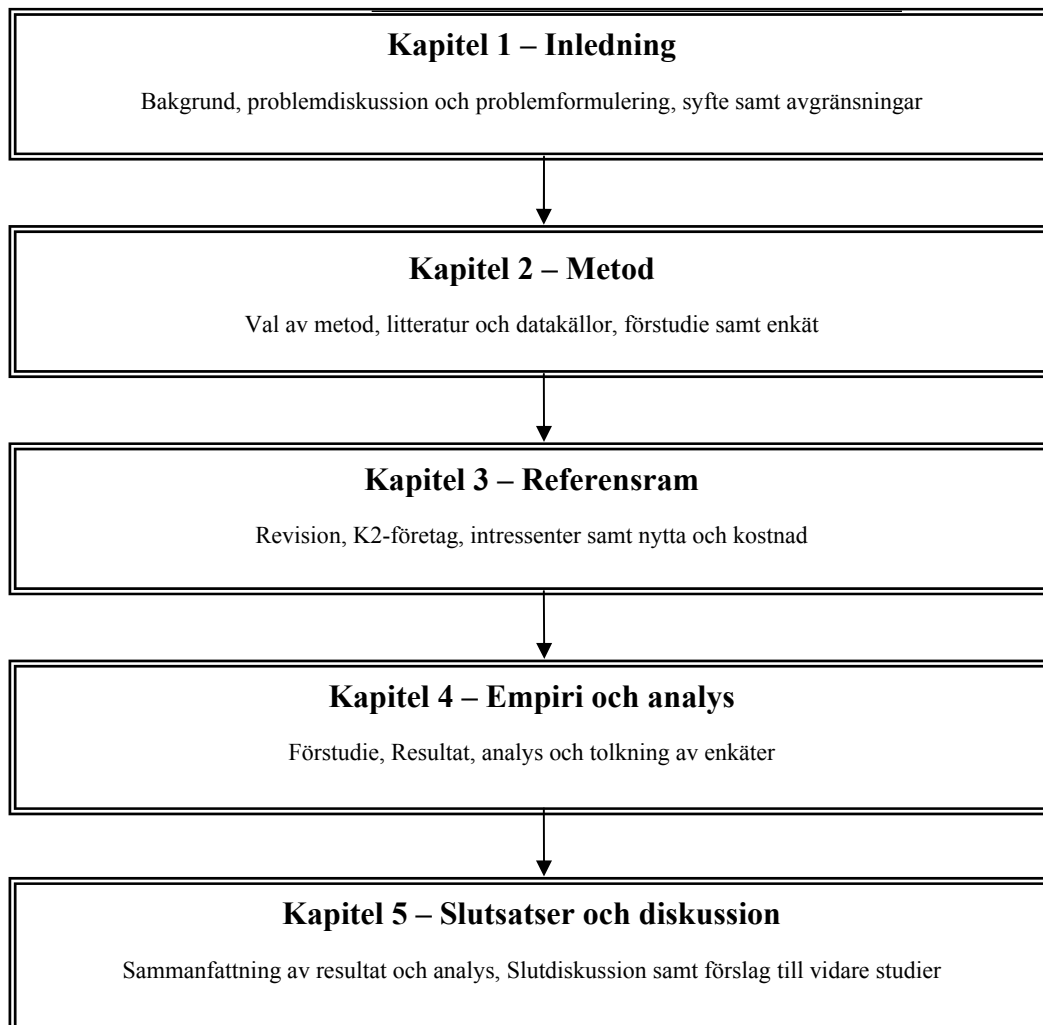
1.4 Avgränsningar

Uppsatsen är en deskriptiv studie som avser undersöka om skillnader i synsätt avseende nytta med revision bland annat beror av K2-företagets storlek, förtroende för revisorn eller dess relation till revisorn. Studien ämnar inte skapa djupare förståelse i begreppet nytta och kostnad. Andelen aktiebolag som ingår i kategorin K2-företag i Sverige är stor. Författarna har således valt att avgränsa sig till att undersöka K2-företag som är verksamma i Västra Götalands län. 100 aktiebolag med 0-49 stycken anställda valdes ut för att ge en bred uppfattning om

synen på nytta i förhållande till kostnader i en större region. Vidare ger vald avgränsning författarna möjlighet att jämföra och urskilja skillnader och likheter mellan företag av varierande storlek.

1.5 Disposition

Författarna har valt att disponera sin uppsats enligt följande kapitelindelning och huvudrubriker:

Figur 1.1 Disposition av uppsatsen.

2. Metod

Kapitlet syftar till att redogöra för hur författarna gick tillväga för att samla in relevant information för uppsatsen, hur informationen bearbetades och slutligen hur resultaten analyserades. Kapitlet syftar till att ge läsaren en förståelse för hur arbetet med uppsatsen strukturerades och genomfördes.

2.1 Val av metod

Syftet med studien var att undersöka hur K2-företag ser på nyttan av revisionen i förhållande till de kostnader som uppstår. Studien var en deskriptiv studie som avsåg utröna om skillnader i synsätt bland annat beror på företagets storlek, förtroende för eller relation till revisorn. Studien ämnade med andra ord inte skapa djupare förståelse i begreppet nytta och kostnad. Den valda referensramen gav författarna en god utgångspunkt för studien men för att ytterligare utöka sina kunskaper och för att kunna formulera verklighetstroga frågor till enkäten utfördes en förstudie med två revisorsassistenter. Författarnas avsikt med förstudien var därmed att erhålla en djupare förståelse kring en revisors arbete samt deras planering av en revision och tillvägagångssätt i arbetet.

Referensramen tillsammans med författarnas tolkning och förståelse av förstudien kom att ligga till grund för det enkätformulär som skickades ut till ett urval av K2-företag i Västra Götalands län. Enkätformuläret strukturerades utifrån en kvantitativ metod eftersom det innebar att författarna fick möjlighet att göra intressanta jämförelser av hur K2-företag i Västra Götalands län exempelvis uppfattar nytta och kostnad med revisorers arbete. Idén att studien skulle byggas på enkätformulär kom av att författarna ville erhålla en bred uppfattning om hur K2-företag i allmänhet ställer sig till begreppet nytta och kostnad. Vidare kom syftet med studien att omfatta en undersökning av vilka faktorer som eventuellt påverkar den upplevda nyttan. För att uppnå samtliga syften med uppsatsen ville författarna nå ut till så många respondenter som möjligt. Därmed ansågs en enkätstudie vara den mest lämpliga undersökningsmetoden.

2.2 Litteratur och datakällor

Val av problemområde medförde att författarna måste vara väl insatta i såväl begreppet nytta och kostnad som i tidigare forskning inom ämnet. Uppsatser relaterade till ämnet fann författarna genom att med hjälp av nyckelorden nytta, kostnad, nytta med revisorer samt nytta och kostnad, söka i databaser som exempelvis "The Electronic Publishing Center" (EPC) och "uppsatser.se". En översiktlig granskning av de uppsatser som tidigare behandlat något inom det valda problemområdet gav ett brett utgångsläge för det fortsatta arbetet med problemdiskussionen och studien.

Företag som stämde överens med den population studien grundar sig på, samt fakta om företagen såsom telefonnummer, antalet anställda, omsättning, balansomsättning med mera, togs från databasen "Affärsdata" som fanns att tillgå på Göteborgs Universitetsbiblioteks hemsida. Även annan litteratur som ansågs vara relevant för uppsatsen fann författarna på Göteborgs Universitetsbiblioteks hemsida i databaserna "Gunda" och "Libris".

2.3 Förstudie

För att kunna undersöka valt problemområdet genomfördes en förstudie med två revisorsassistenter från olika revisionsbyråer i Västra Götalands län där författarna sedan tidigare har kontakter. Revisionsbyråerna var av varierande storlek (mätt i antal anställda) för att författarna skulle ha möjlighet att urskilja eventuella olikheter i deras arbetssätt och hantering av problem. Då syftet med förstudien var att ge författarna djupare kunskap och förståelse om revisorers arbete och de problem som kan uppstå med tanke på begreppet nytta och kostnad valde författarna att genomföra förstudien med revisorsassistenter istället för revisorer. Det är ofta revisorsassistenterna som utför det grundläggande och fortlöpande arbetet under revisionen och det är även de som har den mesta kontakten med kunden. Med informationen som erhöles i förstudien som grund, formulerades relevanta frågor till studiens enkätformulär.

Förstudien genomfördes i form av djupintervjuer. Djupintervjuer valdes för att få en djupare förståelse för hur en revisorsassistent upplever sin vardag och vilka problem som uppkommer i förhållande till den kunskap och erfarenhet som denne besitter (Backman, 1998). Författarna var medvetna om att tillförlitligheten i förstudien eventuellt minskade då intervjupersonernas svar var föremål för tolkning och därmed också föremål för en subjektiv granskning från författarnas sida. För att förebygga detta fick revisorsassistenterna, efter att författarna sammanställt förstudien, ta del av denna och komma med synpunkter om något hade tolkats felaktigt.

Efter genomförandet av förstudien kunde författarna se tendenser på att planering och genomförande av en granskning inte nämnvärt skiljer sig åt trots att revisorsassistenternas revisionsbyrå var av olika storlek. Därmed kunde en generalisering av revisorers arbete göras och förstudien kunde sammanställas till en sammanhängande och beskrivande text. Förstudien, tillsammans med den erhållna kunskapen från genomgången litteratur, användes i studien som utgångspunkt för de frågor författarna sammanställde till enkätformuläret. När ett första utkast till enkätformuläret var färdigt skedde en återkoppling med de revisorsassistenter som deltog i förstudien. Författarnas avsikt var att säkerställa att samtliga frågor och problemsituationer var tillräckligt verklighetsförankrade för att ligga till grund för undersökningens analys och vidare diskussioner. Efter diskussion med revisorsassistenterna omarbetades frågorna något för att därefter sammanställas till ett färdigt enkätformulär.

Revisorsassistenterna önskade att vara anonyma och författarna har därmed respekterat detta.

2.3 Enkät

2.3.1 Urval

Undersökningens population avser aktiebolag som faller inom ramen för de så kallade K2-företagen. Av dessa aktiebolag är merparten i verkligheten mycket små med upp till tio anställda (Affärsdata, 2007-04-09). I och med att författarna ämnade undersöka dels vad K2-företag ansåg om erhållen nytta i förhållande till kostnaderna för revisionen, dels om det förelåg skillnad beroende på företagets storlek valdes ett så kallat stratifierat urval där populationen delades in i fem olika undergrupper, så kallade strata. De olika stratum delades in enligt följande; 0-9, 10-19, 20-29, 30-39 samt 40-49 stycken anställda. Ett stratifierat urval innebär säkerställning av att ett bestämt antal enheter av olika slag inkluderas i stickprovet vilket då medförde att författarna erhöll en bättre spridning på K2-företagens storlek i det sammanlagda urvalet (Holme & Solvang, 1997). Stickprovet bestämdes till 100 stycken K2-företag vilka fördelades lika på respektive stratum. Urvalet inom varje stratum skedde delvis slumpmässigt där författarna bestämde sig för att välja det tionde företaget på var tredje bokstav listat i databasen "Affärsdata" (www.ad.se). Då två stycken företag saknade mailadress fick ett godtyckligt urval göras där två nya företag under respektive begynnelsebokstav valdes ut. I de fall tio företag inte fanns listade på en bokstav gjordes även här ett godtyckligt urval. Författarna ansåg dock att de godtyckliga val som gjordes inte skulle ha någon påverkan på studiens resultat och analys då de valda företagen alltså låg inom ramen för aktuellt stratum.

Företagen samlades med utgångspunkt ur databasen "Affärsdata" som tillhandahåller ekonomisk information om samtliga företag registrerade i Sverige. I "Affärsdata" kunde författarna söka på antal anställda i aktiebolag belägna i Västra Götalands län med mindre än 25 miljoner kronor i balansomslutning och mindre än 50 miljoner kronor i omsättning. När 100 företag var funna inom de intervall av anställda som nämndes ovan i kapitel 2.3.1 sökte författarna en mailadress till respektive företag genom att på "www.eniro.se" och "www.google.se" skriva in företagets namn. I de allra flesta fall kom en länk till företagets hemsida upp där även mailadress stod angivet, men i de fall då ingen hemsida fanns ringde författarna till företaget för att på så sätt få tag i en mailadress. I två fall visade det sig att företaget inte hade någon mailadress. Författarna bestämde sig då för att godtyckligt välja ut två stycken nya företag under respektive begynnelsebokstav.

För att undersökningen skulle få ett så rättvisande resultat som möjligt var författarna tvungna att göra en avvägning mellan att ta med en större andel mindre företag i stickprovet eller att försöka få en större spridning på företagens storlek, baserat på antal anställda. Författarna valde att göra ett stratifierat urval där lika stor del togs från varje stratum för att på så sätt säkerställa spridningen av företag och för att vidare kunna göra fler jämförelser mellan olika strata. Nackdelen med författarnas val av metod, i jämförelse med att närmare spegla verkligheten i form av en större andel mindre K2-företag i populationen, är att undersökningen ger en något missvisande bild av verkligheten (Dahmström, 2005).

2.3.2 Utformning av enkätformulär

Vid utformning av enkätformuläret avsåg författarna sätta ihop en enkelt strukturerad enkät som innehöll tillräckligt med frågor för att erhålla den nödvändiga information som krävdes för ett givande resultat. Eftersom en stor del av K2-företagen i urvalet var mindre aktiebolag fick inte deltagandet i undersökningen ta upp för mycket tid och resurser från den dagliga verksamheten. Författarna var därmed tvungna att tänka på att enkäten inte skulle göras för tidskrävande och komplicerad för att på så sätt höja sannolikheten för returnerade enkätsvar.

Enkätformuläret strukturerades i enlighet med de rekommendationer som finns att läsa i *Enkätboken* (Trost, 2001). Författarna valde att använda sig av standardiserade enkäter vilket innebar att enkätformuläret såg likadant ut för samtliga företag i urvalet och att svarsalternativen var fasta. Fasta svarsalternativ innebär att det inte finns utrymme för att utveckla och svara fritt på frågorna. Författarna valde att använda sig av denna enkätmetod då undersökningen ämnade jämföra K2-företag i urvalet som representerar populationen istället för att skapa djupare förståelse. Genom användning av en standardiserad och enkelt strukturerad enkät höjdes värdet på reliabiliteten och större precision uppnåddes vilket ofta eftersträvas i kvantitativa undersökningar då studien ses som en början på framtida och fortsatta undersökningar inom ämnet. (Trost, 2001) Författarna var medvetna om att fasta svarsalternativ eventuellt kunde minska tillförlitligheten i enkäten då respondenterna kanske inte fann frågorna relevanta för deras företag. Risken fanns att respondenten då kryssade i ett svar som inte var genomtänkt och därmed bidrog till ett missvisande resultat. Svårigheten löstes genom att i mailet skriva att respondenterna fick tillägga ytterligare kommentarer till enkäten i det mail som returnerades och att författarna i så fall skulle beakta kommentarerna vid sammanställningen av resultatet. Samtliga respondenter fick även möjlighet att kontakta författarna via mail vid eventuella frågor.

När enkätformuläret var sammanställt och färdigt kontaktade författarna K2-företagen i populationen via mail. Författarna klargjorde i mailet att företagets medverkan i enkätundersökningen skulle vara helt anonym, att respondenten hade en vecka på sig att returnera enkäten och att återkoppling via mail skulle komma att ske inom tre dagar i de fall författarna inte erhållit någon bekräftelse på ett deltagande i undersökningen. Förhoppningen var att enkätsvaren skulle inkomma en vecka efter att första utskicket gjordes. Efter en vecka, när svarstiden på enkäten gått ut, skickades ytterligare en påminnelse ut till de företag som ännu inte hunnit eller inte velat svara på enkäten för att en sista gång påminna om vilken betydelse deras svar skulle ha för undersökningen.

Under tiden K2-företagen i urvalet besvarade enkätformuläret diskuterade författarna runt en relevant referensram för att därefter sammanställa kapitlet "*Teori och referensram*". När enkätsvaren returnerats analyserades frekvensen av bortfall, vilka resultat som kunde utvinnas och om tillräcklig information erhållits för att sammanställa ett resultat för undersökningen. Enkätformuläret, tillsammans med förstudien, blev grunden för uppsatsens

kapitel "Empiri och analys". Resultaten redovisades i form av tabeller, diagram och statistiska beräkningar med hjälp av Microsoft Excel och SPSS ¹.

2.4 Bearbetning av resultat

När två veckor passerat sedan enkäten skickades ut beslutade sig författarna för att påbörja en bortfallsanalys och sammanställning av de besvarade enkäterna. Antalet besvarade enkäter uppgick då till 48 stycken. En bortfallsanalys ska alltid utföras innan bearbetning och analys av resultatet påbörjas (Holme & Solvang, 1997). Författarna valde att illustrera bortfallsanalysen i en lättöverskådlig tabell där enbart de mest väsentliga uppgifterna inkluderades. Anledningen till att vissa företag valde att inte besvara enkäten berodde på många olika faktorer. Exempelvis returnerades mail från ett fåtal företag där de förklarade att de på grund av tidsbrist inte hade möjlighet att delta i studien. Vidare fick författarna svar från fem stycken andra företag där den besvarade enkäten av misstag ej bifogats i mailet. Författarna returnerade då ett mail för att uppmana företaget att försöka skicka den besvarade enkäten igen, då som en bifogad fil. När det returnerade mailet än en gång saknade den bifogade enkäten valde författarna att inte ytterligare en gång kontakta företaget utan istället inkludera företaget i bortfallet.

Sammanställning och bearbetning av erhållet material inleddes med en granskning av de besvarade enkäterna för att samtidigt registrera resultaten i det statistiska programmet SPSS. När all information var registrerad kunde författarna påbörja sitt arbete med att strukturera kapitlet "Resultat, analys och tolkning av enkäter". När författarna var överens om en tydlig struktur påbörjades arbetet med att ta fram relevant bakgrundsinformation om de deltagande K2-företagen som avsåg leda in läsaren i kapitlet. Väsentlig bakgrundsinformation, i form av diagram och tabeller, togs fram med hjälp av SPSS funktioner "Analyze" och "Graphs". Som stöd användes boken *SPSS steg för steg* (Wahlgren, 2005).

På grund av att författarna har delat in enkätvariablerna i olika klasser av både kvantitativ och kvalitativ indelning kunde statistiska test som spridningsdiagram inte användas vid analys av resultatet. (Dahmström, 2005) Författarna valde därmed att med hjälp av χ^2 -test undersöka olika variablers påverkan på den upplevda nyttan av revision, samt om det fanns några eventuella samband mellan variablerna. Ett χ^2 -test innebär att observerade frekvenser jämförs med förväntade frekvenser med hjälp av hypoteser, så kallade påståenden. Nollhypotesen ska approximativt följa en χ^2 -fördelning och förutsätta att det inte råder något samband mellan variablerna. Mothypotesen ska påstå ett samband mellan variablerna. (Körner, 1985) Närmare beskrivning av χ^2 -test kan läsaren erhålla senare i studien under kapitel 4.2.3, "Statistiska test och definitioner".

¹ Program för statistiska beräkningar, <http://www.spss.com/se/>

Med utgångspunkt i studiens frågeställning och delproblem utfördes de χ^2 -test som av författarna ansågs vara relevanta för att kunna besvara de problem studien ämnade undersöka. När testen hade genomförts bearbetades och tolkades de resultat som framkommit. Författarna valde att redovisa resultat, analys och tolkning för ett delproblem i taget för att på så sätt skapa en tydlig struktur som underlättar för läsaren. Vid analys och tolkning av resultaten använde författarna sig även av tidigare kunskaper erhållna från referensramen och förstudien. Författarnas tolkning av resultaten utmynnade i den slutdiskussion som följer i kapitel fem.

3. Referensram

Kapitlet är uppdelat i tre olika huvuddelar för att på så sätt ge läsaren en god överblick över vilka områden uppsatsen behandlar och utgår från. Huvuddel ett, som behandlar revision, är viktig för att ge läsaren en inblick i vilka delar av revisionen som är lagstadgade, vilka kostnader som uppstår och varför det anses behövas. Huvuddel två redogör för vilka K2-företagens främsta intressenterna är och vilken nytta som de kan tänkas få av revision. Slutligen behandlar huvuddel tre begreppet nytta och kostnad för att läsaren ska veta vad författarna avser när detta uttryck används.

3.1 Revision

3.1.1 Vad innebär revision

Revision syftar dels till att garantera att ett företag upprättat sin redovisning och förvaltning enligt gällande lagar och rekommendationer, dels till att säkerställa att den upprättade årsredovisningen speglar en rättvisande bild av företagets resultat och ställning (Thorell, 2005). Granskningen ska utföras enligt god revisionssed och i nära samarbete med kunden. Samarbetet bygger på att revisorn har en god relation till kunden då det annars kan vara svårt att få tillgång till all den information som behövs för granskningen. Det är därmed viktigt att revisorn är en förtroendeingivande och social person (Allt om revision, 2007).

Revision bygger på tre stycken grundpelare; *oberoende, tystnadsplikt och kompetens* vilka följer revisorerna genomgående i deras arbete. Att grundpelarna alltid tas i beaktande är en förutsättning för att omvärlden ska kunna bibehålla förtroendet för revisorn och revision. (FAR SRS, 2007)

- Grundpelaren *oberoende* syftar till att revisionen ska utföras av en till företaget helt oberoende person, revisorn. Revisorn får inte själv gynnas ekonomiskt av revisionens resultat eller ha en beroendeställning till någon av företagets intressenter.
- *Tystnadsplikt* syftar till all den informationen om företaget revisorn får ta del av vid granskningen. Då denna information kan vara av känslig karaktär får inte revisorn delge upplysningar till någon utomstående part. I det fall förtroendet för revisorns tystnad skulle minska blir resultatet att företagen inte lämnar all den viktiga information som behövs för en korrekt granskning.
- Regelverket är komplext och uppdateras kontinuerligt. Korrekta slutsatser och analyser av tillgänglig information kräver att revisorerna har hög *kompetens* inom gällande redovisningsregler och skattelagstiftning.

FAR (2000) definierar revision enligt följande:

”Revision är att kritiskt granska, bedöma och uttala sig om ett företags redovisning och förvaltning.”

3.1.2 Varför behövs revision

Revision erfordras bland annat för att skapa trygghet och säkerhet för företagets interna och externa intressenter. Den allmänna uppfattningen som råder innebär att revision garanterar att företagets räkenskaper och dess årsredovisning är upprättade efter gällande lagar och rekommendationer samt att inga oegentligheter förekommer. Vidare sammanfattas revisorns granskning i en revisionsberättelse som blir intressenternas kvalitetssäkring på att den information som lämnats i årsredovisningen är riktig. (Thorell, 2003) Revisionens främsta syfte är att öka trovärdigheten till företagets redovisning och ge en rättvisande bild av företagets ekonomiska ställning. Genom att kritiskt granska och därefter fastställa att redovisningen är korrekt skapas därmed högre säkerhet för både interna och externa intressenter. I stora företag är oftast inte ägarna samma personer som VD och styrelse. Då fungerar revisorn som en trygghetskälla för ägarna eftersom revisionen även innebär granskning av styrelsens och VD:ns förvaltning av företaget. Det är ägarna i företaget som väljer revisor på bolagsstämman och därmed utförs revisionen främst på uppdrag av dessa.

Revisorn kan även bistå som ekonomisk rådgivare till företaget eftersom denne är väl insatt i företagets finansiella ställning och oftast har mer kunskap om hur olika redovisningsval påverkar resultatet. Genom revisionen minskar risken för att fel i redovisningen inte upptäcks. Vidare kan revisorn föreslå förbättringar i arbetsrutiner för att på så sätt ytterligare reducera risken för fel i redovisningen. (Thorell, 2003)

3.1.3 Vad ingår i revisionen

Revision består av tre stycken faser; planering, granskning och rapportering. Planering av uppdraget är en mycket viktig del där den påskrivande revisorn bland annat beslutar om vad som ska granskas, hur och när det ska granskas samt vem som ska granska vad. (FAR, 2000) Då syftet med revisionen inte är att granska hela verksamheten är det under planeringen revisorns uppgift att fördela resurserna så att granskningen främst inriktas på de områden som är mest väsentliga eller mest utsatta för risk (Nationalencyklopedin, 2007). Det krävs således en god kunskap om kunden och kundens verksamhet. Kunskap om kunden erhålls genom den så kallade företagsanalysen. Företagsanalys är en inledande informationsinsamling som syftar till att ge revisorn och assistenterna en god inblick i kundens verksamhet. Den omfattar bland annat en övergripande bedömning av risker i verksamheten och internkontroll.

Granskningen består av löpande granskning, internkontroll- och substansgranskning samt bokslutsgranskning. Den löpande granskningen innebär att revisorn eller revisorsassistenten under året följer upp verksamheten genom bland annat stickprovskontroller under den årliga inventeringen. På så sätt kan

företaget i god tid före bokslutet uppmärksamma och åtgärda eventuella fel och brister. Löpande granskning utförs inte på mycket små företag som exempelvis enmansföretag. Internkontrollgranskningen har för avsikt att kontrollera företagets interna kontrollsystem för att se att kunden har tillförlitliga interna rutiner för att upptäcka fel och brister i bland annat den löpande redovisningen. Under substansgranskningen kontrolleras resultat- och balansposter samt de transaktioner som gett upphov till posterna. Det kan även omfatta en analytisk granskning av exempelvis nyckeltal och trender. Bokslutsgranskningen innebär jämförelse av siffrorna i föregående års och årets resultaträkning för att finna och identifiera större avvikelser. Vidare omfattar bokslutsgranskningen att stämma av balansen och försäkra sig om att alla siffror är riktiga.

Revisorn rapporterar resultatet av revisionen i form av muntliga och skriftliga rapporter till de olika beslutsfattarna i företaget. Målet med revisionen är att revisorn ska kunna skriva en ren revisionsberättelse som är dennes enda offentliga rapport. Revisionsberättelsen innehåller revisorns utlåtande om huruvida årsredovisningen ger en rättvisande bild av företaget. Revisorn skriver en avvikande revisionsberättelse när årsredovisningen väsentligen avviker från de lagar och rekommendationer som gäller för redovisningen. (FAR, 2000)

3.2 K2-företag

3.2.1 Bakgrund

Redovisnings- och revisionsbranschen genomgår i dagsläget stora förändringar. De stora företagen måste anpassa sig till internationella lagar och därmed har också Sveriges lagar och rekommendationer blivit mer anpassade till EU:s regler. Anpassningen har medfört att regelverket blivit mer komplext med fler valmöjligheter gällande redovisningen, men det har även fört med sig större krav på tilläggsupplysningar i årsredovisningen. Ökade krav och fler valmöjligheter har resulterat i att användare och intressenter har haft allt svårare att tolka den information som lämnas i årsredovisningen. Med anledning av detta pågår ett arbete med att förenkla lagar och rekommendationer för de mindre företagen i Sverige för att på så sätt, förhoppningsvis erhålla ett bättre klimat för svenska småföretagare. (FAR SRS, 2007) Ett första steg i utvecklingen var att dela upp företagen i olika kategorier och skapa ett specifikt regelverk anpassat till respektive kategori (BFN, 2007). Utformningen av kategorierna upprättades av Bokföringsnämnden, ett statligt expertorgan som ansvarar för utvecklandet av god redovisningssed i Sverige och utgivningen av allmänna råd och rekommendationer för onoterade företag.

Bokföringsnämndens arbete med det så kallade K-projektet innebär att företagen delades upp i fyra olika kategorier. Vilken kategori företaget tillhör beror på tre faktorer; *antal anställda i företaget, balansomslutning och omsättning*. Benämningen för kategorierna är K1, K2, K3 och K4 där K1-företag representeras av de allra minsta företagen, enskilda näringsidkare och små handelsbolag vilka ägs av fysiska personer, med en omsättning på mindre än tre miljoner kronor. K2-företagen omfattas av privata aktiebolag och ekonomiska föreningar under en viss storlek enligt definition i årsredovisningslagen (1 kap. 3§; ÅRL). K3-företagen

består av publika, mindre aktiebolag samt större onoterade aktiebolag som inte är tvingade att följa de internationella redovisningsreglerna, IFRS. Även K3-företag definieras i årsredovisningslagen (1 kap. 3§; ÅRL). Den sista kategorin K4 omfattar alla företag som tillämpar IFRS. I de fall IFRS inte är tillämpligt ska företagen använda sig av svenska lagar och rekommendationer. (BFN.se)

3.2.2 Definition

Ett företag klassificeras som ett K3-företag om företaget uppfyller lägst två av följande tre kriterier, i minst två år:

- Mer än 50 anställda
- Mer än 25 miljoner kronor i balansomslutning
- Mer än 50 miljoner kronor i nettoomsättning

Om minst två av dessa kriterier inte är uppfyllda i två år benämns företaget istället som ett K2-företag. Dessa gränsvärden är utformade efter EU:s modell som bygger på företagets omsättning, antal anställda och hur stor balansomslutningen är. (BFN, Dnr 28/04)

3.3 Intressenter

Redovisningens främsta syfte är att lämna information till företagets intressenter. Beroende på företagets storlek varierar antal och typ av intressenter och därmed också behovet av upplysningar och information i årsredovisningen. Enligt Thorell (2005) är det på grund av detta naturligt att innehållet i årsredovisningen påverkas av vem redovisningen är riktad till.

I riktigt stora företag finns det många intressenter varav ägarna är de främsta. De fattar beslut om att köpa, behålla eller sälja aktier baserat på framtidsprognoser framräknade av informationen som anges i årsredovisningen (Thorell, 2005). Ett annat incitament till ägarnas intresse av årsredovisningen är att deras ersättning baseras på den residual som kvarstår efter att övriga intressenter fått sitt (Smith, 2006). I de allra minsta företagen består intressenterna oftast enbart av stat och långgivare, men trots detta finns det ofta behov av att ställa minimikrav på lämnad information (Thorell, 2005).

K2-företagens intressenter består främst av ägare och investerare, banker och leverantörer samt samhället. Ägarnas och investerarnas beslut om att köpa, behålla eller sälja aktier grundar sig i revisorns bedömning av den bild företaget ger av sig själva i årsredovisningen. Långgivarnas intresse av årsredovisningen baseras på kreditrisken, det vill säga risken att företaget inte kan infria sin betalningsförpliktelse (Smith, 2006). Staten är i sin tur beroende av revisionen då de måste veta att redovisningen är korrekt utförd eftersom skatter och avgifter grundas på detta (FAR, 2000).

3.3.1 Ägare/Investerare

Företagets ägare har två olika syften med redovisningen. Dels att bedöma hur styrelsen har förvaltat bolaget och dels som underlag för beslut om att köpa, sälja eller behålla aktier i ett företag. Redovisningsinformationen används främst för att bedöma företagets lönsamhet och fortlevnad samt för att lättare kunna fatta framtidsinriktade ekonomiska beslut. (Smith, 2006)

I K2-företag förekommer det dock ofta att ägaren är samma person som företagsledaren och har därmed ett annat syfte med redovisningen. I en artikel ur tidningen Balans nr 4 (2005) säger SRS ordförande Per-Olof Andersson att det kan ifrågasättas om revisorn verkligen behöver granska för att öka trovärdigheten i de företag där ägaren redan har full insyn i verksamheten. Andersson fortsätter dock med att flera undersökningar har visat att företagsledningar i mindre företag anser att revision ger mervärden. Revisionen ses som en del av det interna kontrollsystemet och minskar risken för fel i redovisningen.

3.3.2 Banker/leverantörer

Vid kreditgivning krävs en bedömning av företagets kreditvärdighet. Den viktigaste faktorn vid denna bedömning är företagets framtida betalningsförmåga. Bedömningen sker ofta utifrån en reviderad årsredovisning där resultat- och balansräkningen ses som den viktigaste informationen. Om företaget kan lämna en reviderad årsredovisning till kreditgivaren krävs det mindre resurser för kreditgivaren att skaffa fram information till bedömningen jämfört med om företaget saknar revision. Av företag som fått en avvikande revisionsberättelse hade 50 procent gått i konkurs fem år senare, jämfört med de företag som hade en ren revisionsberättelse, där antal konkurser var betydligt lägre, 20 procent (Andersson, 2005). Enligt en svensk undersökning av Svensson (2003) angående hur kreditgivare ser på revision framkom tre huvudsakliga fördelar. Reviderade företag har bättre ordning i den löpande redovisningen, årsredovisningen är av högre kvalitet och därmed mer tillförlitlig samt att långgivaren alltid har företagets revisor som kan tillfrågas. (Norberg & Thorell, 2005)

Svensson (2003) delar in långgivare i icke institutionella kreditgivare och institutionella kreditgivare. De institutionella kreditgivarna definieras som banker medan de icke institutionella kreditgivarna främst består av leverantörer. Vidare visar studien att de institutionella kreditgivarna använder sig av redovisningsinformation i mycket större utsträckning än vad de icke-institutionella kreditgivarna gör. Banker använder sig av årsredovisningar och andra aktuella internrapporter såsom budgeter och prognoser medan leverantörer oftast inte alls använder sig av redovisningsinformation, utan endast i vissa fall gör kreditupplysningar. (Norberg & Thorell, 2005)

3.3.3 Staten

Staten genom myndigheten Skatteverket är en av de mindre företagens största intressenter då redovisningen ligger till grund för de skatter och avgifter som företaget ska betala. Revisorn gör härmed, genom att kontrollera och granska att företagets redovisning har upprättats enligt god redovisningssed, en stor del av

statens arbete (Smith, 2006). Enligt revisorslagen 32 § måste revisorn rapportera till Skatteverket, då en avvikande revisionsberättelse skrivs om denna innefattar fel som påverkar de skatter och avgifter som företaget är skyldiga att betala. Detsamma gäller ifall någon i företagsledningen har gjort sig skyldig till någon försummelse som kan leda till ersättningskyldighet eller om årsredovisningen inte har upprättats i enlighet med gällande lagar och rekommendationer.

Ett eventuellt avskaffande av revisionsplikten skulle innebära att Skatteverket skulle behöva öka antalet skatterevisorer då mindre företag kan välja att inte längre låta sin redovisning granskas av en revisor. Eftersom Sverige är ett land med relativt höga skatter och avgifter jämfört med andra länder innebär detta också ökade risker för skattebedrägeri. Revisorns arbete är därmed av stor nytta för dels staten då de utför en del av Skatteverkets kontroller, dels för näringslivet då risken för ekobrott minskas och konkurrens på lika villkor kan ske. (Brännström, 2005)

3.4 Nyttan och kostnad

3.4.1 Nyttan med revision

Nyttan med revision erhålls när de samlade positiva effekterna av revisionen överväger kostnaderna för denna (Andersson, 2005). Enligt Norberg & Thorell (Balans nr 3, 2005) har ägarna i små företag nytta av revisionen men inte av revisionsplikten. Genom ett avskaffande av revisionsplikten skulle företagen kunna välja bort revisionen vissa år för att andra år, om exempelvis nytt banklån behövs, anlita en revisor att revidera årsredovisningen och på så sätt öka företagets kreditvärdighet (Wennberg, 2004).

Då regelverken idag är mycket komplexa medför revisorns närvaro i företagen att risken för både medvetna och omedvetna fel vid exempelvis hantering av skatter och avgifter minskar. Revisorn kan informera företaget om vilka åtgärder som måste vidtas för att undkomma en ekonomisk kris och tryggheten för de externa intressenterna ökar. (Brännström, 2005) I artikeln ”*Revisionsplikt var svaret på ekonomisk brottslighet*” (Precht, 2005) hävdar Markland att revisionens mål inte enbart är att bekämpa kampen mot ekonomisk brottslighet utan även att sprida ekonomisk kompetens till företagen. Företagsledare och ekonomichefer anser sig bland annat erhålla intern nytta av revisionen i och med att den verkar som hjälp för den interna styrningen och kontrollen (Svanström, 2006). Vidare säkerställer revisionen att den interna och externa redovisningen är tillräckligt tillförlitlig och informativ samt att den följer de lagar och rekommendationer som gäller.

3.4.2 Kostnader för revision

Alla aktieföretag, ekonomiska föreningar och andra företag som uppfyller vissa krav måste avsluta varje räkenskapsår med att upprätta en årsredovisning enligt Bokföringslagen (6:1). Årsredovisningen är en offentlig handling som finns att tillgå hos Bolagsverket. I Årsredovisningslagens andra kapitel finns allmänna bestämmelser om hur årsredovisningen ska upprättas. De delar som skall ingå i årsredovisningen är en balansräkning, en resultaträkning, noter och en förvaltningsberättelse. I större företag skall även en kassaflödesanalys ingå, men

det gäller dock inte K2-företag. Balansräkningen visar hur företagets tillgångar, skulder och eget kapital är fördelat. Resultaträkningen visar årets redovisade resultat och vidare visar noterna vilka redovisningsprinciper som har använts och lämnar förklaringar till siffrorna i balans- och resultaträkningen. Förvaltningsberättelsen ska ge en rättvisande bild av företagets verksamhet, framtida utveckling och eventuell vinstdisposition. (Thorell, 2003)

Upprättandet av en årsredovisning kan vara både kostnadskrävande och tidskrävande för mindre företag (Smith, 2006). För att följa god redovisningssed bör man följa SRF:s färdiga mall för upprättande av årsredovisning eller någon liknande mall (SRF-boken, 2006). Eftersom årsredovisningen i första hand vänder sig till företagets intressenter är det viktigt att den är tydlig och att det är lätt att hitta den information som eftersöks samtidigt som intressenterna ska kunna veta att årsredovisningen innehåller samtliga delar (Thorell, 2003). Då förhållandet mellan intressenterna och företaget bygger på frivilliga relationer som exempelvis leverantörsavtal, kreditgivning och tillskjutande av kapital förväntar sig intressenterna ett ekonomiskt utbyte. Den information som då har lämnats i årsredovisningen är av stor betydelse och genom standardisering av en tydlig struktur ökar intressenternas förtroende för företaget. Vidare skäl till att använda sig av en standardiserad årsredovisning är att företagen själva inte kan välja vilken information som skall presenteras. Det medför ökad möjlighet för intressenter att göra jämförelser av olika företag. (Knutsson, 2006)

Som påvisats ovan är de lagstadgade kostnaderna för att framställa årsredovisningen relativt höga på grund av de krav revisionsplikten medför. Dock kan de sammanlagda kostnaderna för revision vara svåra att uppskatta då det även omfattar viss vägledning för att undvika och åtgärda fel (Andersson, 2005).

4. Empiri och Analys

Kapitlet inleds med en sammanfattning av den förstudie som genomfördes med två revisorsassistenter. Därefter illustreras resultatet samt analys och tolkning av de enkäter som mailades ut till företag. Redovisning av enkätresultat samt analys och tolkning av dessa är strukturerade utifrån uppsatsens problemformulering och delproblem.

4.1 Förstudie

Författarna har genomfört en förstudie med två revisorsassistenter från olika revisionsbyråer i Västra Götalands län. Vid intervjuerna ställdes öppna frågor där revisorsassistenterna fick möjlighet att diskutera kring ämnet och vidareutveckla sina svar. Syftet med förstudien var att ge författarna en tydligare bild av hur granskning av K2-företag genomförs. Frågorna under intervjuerna har inriktats på hur revisorn arbetar med avvikelser och hur dessa påverkar kostnaderna för revisionen. Författarna ämnade även få information om i vilka situationer beslutsfattarna i K2-företagen tvingas välja mellan nytta och kostnad.

I nedanstående avsnitt presenteras den erhållna informationen i en beskrivande text som sammanfattar de båda intervjuerna. Då arbetsgången varierar något beroende på storleken av K2-företaget har författarna valt att inledande redogöra för de delar av revisorns arbete som är gemensamt för alla K2-företag och därefter förklara de skillnader som finns vid granskning av mindre respektive större K2-företag. Förstudien ligger till grund för det fortsatta arbetet med att utforma den enkät som uppsatsen bygger på.

4.1.1 Arbetsgång och innehåll oberoende av storlek på K2-företaget

Ett uppdrag hos en kund inleds med tilldelning av en påskrivande revisor, en arbetsledare och ett antal assistenter beroende på företagets storlek. Arbetsledaren och assistenterna är i olika uppdrag av varierande kompetens medan den påskrivande revisorn i samtliga fall är en godkänd eller auktoriserad revisor.

När assistenter och revisorer är tilldelade uppdraget måste den påskrivande revisorn förbereda en individuell planeringsrapport för uppdraget. Planeringsrapportens syfte är att ställa upp riktlinjer för vilka poster granskningen ska fokusera på samt hur stora avvikelser som kan accepteras då mindre avvikelser inte anses vara tillräckligt väsentliga. Väsentliga poster i balansräkningen inkluderar de poster som är större än tio procent av balansomslutningen. I resultaträkningen koncentreras granskningen till större poster, konton som avviker mycket jämfört med föregående år samt poster som är känsliga till sin karaktär. Det som avgör om en avvikelse är väsentlig eller ej i resultaträkningen är dels storleken på avvikelsen men även en uppskattning av hur mycket en oberoende läsare av årsredovisningen påverkas av felet. Avvikelsen mäts enligt praxis som ett procenttal i förhållande till omsättning, bruttovinst,

resultat, eget kapital och balansomslutning. Procenttalen för högsta tillåtna avvikelse i kronor per post vägs samman och ett totalt väsentlighetstal erhålls. Det totala väsentlighetstalet är det sammanlagda felet i kronor som revisorerna kan acceptera vid granskningen. Dock gäller inte detta vid avvikelser avseende skatter och avgifter där väsentlighetstalet är betydligt lägre.

Vidare ska planeringsrapporten innehålla en så kallad analysmodell för att säkerställa att revisionsbyrån kan behålla eller åta sig uppdraget. Det får exempelvis inte finnas några egenintressen i form av ekonomiska intressen i företaget och revisionsbyrån får heller inte vara arvodesberoende av kunden. Det ska framgå vem som sköter företagets redovisning och en bedömning av dess kvalitet och oberoende skall göras för att garantera att självgranskning inte sker. I analysmodellen tas även hänsyn till huruvida revisionen påverkas av redovisningsbyråns arbete eller ej. Om redovisningen sköts av en annan medarbetare på den egna revisionsbyrån och om denne person följer revisionsbyråns, sedan tidigare fastställda rutiner är det lättare att säkerställa kvaliteten på arbetet och därmed kan den så kallade substansgranskningen, det vill säga granskning av verifierationer, minskas.

Vidare ska det i planeringsrapporten ingå en riskanalys. Här analyseras de olika risknivåer som måste tas hänsyn till vid revisionen. Dessa definieras som verksamhetens inneboende risk, den interna kontrollrisken, granskningsrisk, risk för oegentligheter och klientrisk. Utifrån riskanalysen görs en bedömning om hur mycket substansgranskning som krävs i förhållande till den analytiska granskningen, vilken koncentreras till att bedöma olika nyckeltals rimlighet. Om den sammanlagda risken bedöms som mycket låg kan det ovan nämnda väsentlighetstalet höjas något. Slutligen, innan själva granskningen kan påbörjas, måste de revisorer och assistenter som är involverade i uppdraget göra en så kallad företagsanalys där samtliga involverade i uppdraget läser in sig på kunden och dess verksamhet. De måste exempelvis veta om det inträffat några större förändringar eller händelser tidigare år för att mer kritiskt kunna granska siffrorna från årets bokslut.

Nästa steg är att upprätta ett granskningsprogram som innehåller alla poster som enligt planeringsrapporten skall granskas. Syftet med granskningsprogrammet är att underlätta granskningen genom att upprätta en strukturerad arbetsgång samt för att undvika att poster blir bortglömda i kontrollen. Därefter påbörjas granskningen vilket enligt granskningsprogrammet alltid inleds med en jämförelse av föregående års och årets resultaträkning för att finna och identifiera större avvikelser i siffrorna. Om någon post avviker stort, enligt väsentlighetstalet, jämfört med föregående år kontaktas den ansvarige ekonomichefen hos kunden för att få en förklaring till vad som hänt och för att kunna bedöma om händelsen verkar rimlig. I de allra flesta fall har ekonomichefen en bra förklaring till avvikelserna och därmed behöver inte revisorn fördjupa sig ytterligare i posten. Nästa steg i granskningen är att stämma av balansen och försäkra sig om att alla siffror är riktiga. De poster som anses vara korrekta får en markering där revisorn dokumenterar att han gjort en bedömning att vidare granskning inte behövs. I de fall siffrorna kräver vidare granskning stäms de av mot exempelvis

fakturaunderlag och avskrivningsberäkningar beroende på postens karaktär. Vidare kontrolleras även att sådana utgifter som ska föras upp i balansen inte har kostnadsförts direkt. Om sådant som borde ha tagits upp som tillgång i balansen istället har kostnadsförts noterar revisorn detta och följer upp med den ansvarige hos kunden. Revisorn accepterar en bra förklaring till kostnadsföringen men i annat fall kräver han att posten ändras då det annars kan leda till en avvikande revisionsberättelse. Att kostnadsföra en utgift direkt innebär ett skattefel eftersom resultatet försämras men kan även ses som något positivt ur revisorernas synvinkel eftersom en kostnadsföring innebär försiktigare redovisning.

En revisor är skyldig att ta ställning till företagets ansvarsförbindelser och ställda säkerheter. De ska kontrollera med Bolagsverket och banker för att säkerställa att uppgifterna som lämnas i årsredovisningen är riktiga. Exempelvis ska det kontrolleras hur eventuella pantbrev ser ut och hur stor del av tillgången som är pantsatt.

När bokslutet är granskat och avstämt ska en förvaltningsrevision göras. Det innebär en årssammanställning av deklarerade löner, arbetsgivaravgifter, betald skatt samt moms där varje uppgift kontrolleras mot deklarationen. Allt måste stämma och underlag måste kunna tas fram utifall att revisorn skulle behöva det. Revisorn gör även stickprov av exempelvis ett fåtal leverantörsfakturor. Då kontrolleras fakturans attestering, bokföring samt betalning. Slutligen, om bokslutets alla uppgifter är korrekta och stämmer med företagets redovisning, granskas årsredovisningens innehåll. Förvaltningsberättelsen får exempelvis inte innehålla för lite information och årsredovisningen måste innehålla alla delar enligt gällande lagar och rekommendationer. Revisorn måste noggrant läsa ledningens förslag till vinstdisposition eftersom detta är något han ska uttala sig om i den revisionsberättelse som ingår i årsredovisningen. Noter prickas av och uppföljning med företaget sker för att de ska få en sista möjlighet att göra de ändringar som krävs för att revisorn ska kunna skriva en ren revisionsberättelse.

Den påskrivande revisorns sista uppgift är att skriva en revisionsberättelse och avslutningsvis skriva under årsredovisningen. I vissa fall följer även revisorn upp den granskning som har gjorts i form av en skriftlig revisionsrapport som lämnas till den kund som har granskats. Rapporten kan användas internt i företaget som underlag för beslut eftersom den innehåller en sammanställning av de mest väsentliga händelserna under året. Den innehåller mer detaljerad information om, samt kommentarer till vilka avvikelser revisorn fann men som inte påverkade revisionsberättelsen. Revisionsrapporten bör medföra att de noterade avvikelserna uppmärksammas och tas upp till diskussion inom företaget. Rapporten är valfri för K2-företag och ingår inte i den ordinarie kostnaden för granskning. Den tillkommer alltså som en extra kostnad vars storlek beror på hur lång tid upprättandet tar. I normala fall tar det drygt en halv till en dag att färdigställa revisionsrapporten efter en mall för mindre K2-företag men för de större K2-företagen tar det minst en dag att färdigställa den. Revisorn frågar inte alltid företaget om de önskar en revisionsrapport utan ibland görs den ändå.

4.1.2 Kostnader vid revisionen

Löpande kontakt, vad beträffar problem och andra frågor sker med den som är ekonomichef eller redovisningsansvarig på företaget. Det förekommer även att kontakt sker direkt med ägaren vid mycket små K2-företag. Vid mindre och mer specifika frågor upprättas kontakt med den person som ansvarar för det specifika området för att på så sätt få fram tankarna kring redovisningen av den post som ligger till grund för frågan. Om avvikelsen beror på ett rent redovisningstekniskt fel ändras posten medan revisorn, vid bedömningsfrågor måste gå till ekonomichefen eller ägaren för att diskutera vidare åtgärder och arbetsgång. Bedömningsfrågor som avser mycket stora summor, till exempel advokatkostnader, nedskrivningar och aktiveringar diskuteras tillsammans av ägare, ekonomichef, den påskrivande revisorn och arbetsledaren.

Beroende på hur känslig kunden är för extra kostnader, meddelar revisorn, vid misstanke om en väsentlig avvikelse, att fler arbetsdagar är nödvändigt. Mycket handlar om den påskrivande revisorns kontakt med bolagets ägare. Om kontakten är bra brukar även förtroendet för revisorn vara högre och han får därmed större tillit från företagets ägare att själv besluta om att debitera fler timmar. Hos de kunder relationen inte ännu är lika bra och förtroendet ännu inte uppbyggt, till exempel med de kunder som anlitat revisionsbyrån efter ett spontant samtal, ser revisorerna en större kostnadsmedvetenhet. Ofta begärs en offert in innan granskningen påbörjas och revisorn måste motivera alla extra kostnader som tillkommer. Det kan dock hända att extra granskning behövs om det är en ny kund eftersom revisorn inte är tillräckligt insatt i företaget och dess redovisning. Därmed leder det till att kostnaderna blir lite större, men eftersom revisorn vill behålla kunden och upprätta en god relation kan han ändå i vissa fall välja att enbart debitera offertkostnaden.

Enligt god revisions sed får revisorer inte arbeta med kostnadstak då det anses vara oetiskt. Om revisorn anser sig behöva fler timmar för att kunna genomföra granskningen, men kunden inte vill betala för detta, försöker revisorn först och främst se till det väsentlighetstal för avvikelser som angetts i planeringsrapporten. Om felet inte visar sig vara väsentligt kan en ren revisionsberättelse skrivas trots avvikelsen. Om det inte är möjligt att förbise avvikelsen meddelas kunden att avvikande revisionsberättelse kommer att skrivas om inga åtgärder görs. För mindre K2-företag är en avvikande revisionsberättelse inte av någon större betydelse för företaget eftersom antalet intressenter som läser årsredovisningen är mycket begränsat. I de fall en avvikelse är till fördel för kunden måste en avvägning göras mellan kostnaden för att korrigera felet och nyttan av rättelsen. Ett exempel kan vara en felaktig beräknad moms som upptäcks i samband med granskningen och en rättelse av detta måste göras för att kunna återfå pengar från Skatteverket. Här måste en avvägning mellan nytta och kostnad ske genom att beräkna om felets belopp är större än vad det kostar att göra rättelsen.

4.1.3 Vanliga problem som påverkar kostnaderna

De problem de intervjuade revisorsassistenterna främst ser hos kunderna är bristande kompetens hos dem som sköter redovisningen. De har för lite kunskap

om hur exempelvis beräkning av avskrivningar och överavskrivningar ska göras och får därmed göra om arbetet efter det att revisorn visat hur de ska gå tillväga.

Generellt sett finns det poster som kräver mer granskning än andra, varav varulagret är en av dessa. Enligt god revisionssed ska alltid en ingående granskning av varulagret ske då detta utgör mer än tio procent av balansomslutningen. Revisorn måste då göra en kontrollinventering på plats i samband med bokslutsdagen. Inventeringslistor och kundens arbetsgång vid inventering kontrolleras för att på så sätt kunna upptäcka rutinbrister och andra risker som kan skada verksamheten. Genom att ta stickprov som jämförs med inventeringslistorna säkerställs att riktiga värden förekommer. Dessutom görs en rimlighetsbedömning av hela lagret. Problem som kan förekomma med denna post är bland annat bristande rutiner vid inventeringen samt att produkter är felvärderade. Felvärderade produkter kan upptäckas genom att revisorn undersöker de senaste inleveranserna som har skett innan bokslutsdagen och jämför detta med styckvärdet enligt inventeringslistan.

Avskrivningar är en post som revisorer upplever som ett problemområde. Det beror ofta dels på, som tidigare nämndes, felberäkningar och dels på att fel avskrivningsperiod används, exempelvis att alla inventarier skrivs av på fem år oavsett nyttjandeperiod. Detta medför att avskrivningarna inte ger en rättvisande bild av verkligheten. För att kontrollera avskrivningstider granskar revisorn anläggningsregistret där avskrivningstiderna framgår. I vissa fall där inventariers nyttjandeperioder är svåra att uppskatta kan revisorn behöva rådfråga en expert för att få fram en rättvisande avskrivningstid.

4.1.4 Skillnader i granskning beroende på K2-företagets storlek

Granskning av mindre K2-företag sker på revisionsbyrån en gång per år i samband med bokslutet. För att kunna genomföra granskningen måste företaget skicka sina pärmar och sitt bokslut till den ansvarige revisorn. Eftersom en revisor ofta bara ses som en kostnad för mindre företag försöker den påskrivande revisorn, i planeringsrapporten, lägga större fokus på avvikande poster istället för den mer omfattande granskningen som sker i större K2-företag. Det är ovanligt att en revisionsrapport upprättas för mindre K2-företag men det händer, ofta i så fall på kundens begäran. Revisorns granskning tar som minimum en dag för de företag med cirka noll till tre anställda.

Arbetet med större K2-företag innebär att arbetsledaren och revisorsassistenten åker ut till företaget två gånger per år, en gång för en löpande granskning och en gång vid bokslutet. Den löpande granskningen är en slags förvaltningsgranskning där revisorerna tar stickprov på redovisningen gällande exempelvis underlag, konteringar, attesterade lönelistor och rutiner. De interna redovisningsprocesserna kontrolleras för att inga risker ska uppstå i samband med företagets redovisning och bokslut. Bokslutsgranskningen är i princip likadan som för mindre K2-företag med den skillnaden att granskningen är mer omfattande och problemen är större. För större K2-företag tar en problemfri granskning cirka två dagar för den löpande granskningen och minst tre dagar för bokslutet. Då är också fler personer med varierande kompetens inblandade i granskningen.

4.2 Resultat, analys och tolkning av enkäter

Efter kunskapen som erhöles i förstudien strukturerades och genomfördes en enkätundersökning. I följande kapitel ämnar författarna redogöra för uppnådd svarsfrekvens och bortfall i studien samt viss bakgrundsinformation om de företag som har valt att delta i studien. Vidare redovisas resultaten av de enkäter som skickats ut till 100 stycken företag samt en analys och tolkning av dessa.

4.2.1 Svarsfrekvens och bortfallsanalys

Av 100 stycken utskickade enkäter till K2-företag i Västra Götalands län erhöles författarna svar från 48 stycken företag. Av de 48 företagen som valde att delta i studien är samtliga urvalsgrupper representerade med minst tolv procent per grupp. Författarna anser att detta är en tillräckligt god svarsfrekvens för att kunna göra de för studien erforderliga analyserna.

Urvalsgrupper	Svarsfrekvens	Fördelning (%)	Bortfall/grupp (%)
0-9 anställda	6	12,5	70
10-19 anställda	12	25	40
20-29 anställda	10	20,8	50
30-39 anställda	7	14,6	65
40-49 anställda	13	27,1	35
Totalt	48	100	

Tabell 4.1 Svarsfrekvens och bortfallsanalys av enkäter

Anledningen till att bortfallet i den urvalsgrupp med minst antal anställda är störst tror författarna kan bero på att mindre företag inte har samma resurser som större företag att hantera externa frågor och dylikt.

4.2.2 Bakgrundsfrågor

Innan författarna påbörjar redovisning av resultat och analys ges en kort bakgrundsbeskrivning i form av diagram och tabeller av de K2-företag som valt att delta i studien.

Det sammanlagda urvalet består av 48 stycken K2-företag av varierande storlek mätt i antal anställda, se tabell 4.1. Av respondenterna består 42 procent av ägare till K2-företaget och resterande 58 procent består av övriga ekonomiansvariga. Den jämna fördelningen av respondenter medför att författarna ser en möjlighet att undersöka likheter eller skillnader mellan hur ägare respektive övriga ekonomiansvariga i K2-företagen upplever nytta med revision.

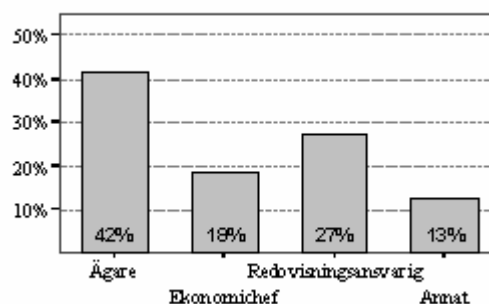

Diagram 4.1 Respondenternas position i företaget.

I enkäten tillfrågades respondenterna i företagen hur ofta de upprättar kontakt med revisorn utöver den årliga revisionen. Nära hälften av respondenterna (44 procent) uppgav att ytterligare kontakt upprättas i snitt någon gång per kvartal vilket även medelvärdet (4,10) av samtliga svar åskådliggör, se tabell 4.2 nedan. Diagram 4.2 visar dessutom att det är mer vanligt att företaget har kontakt med revisorn någon gång per kvartal eller fler gånger än så snarare än färre gånger per kvartal.

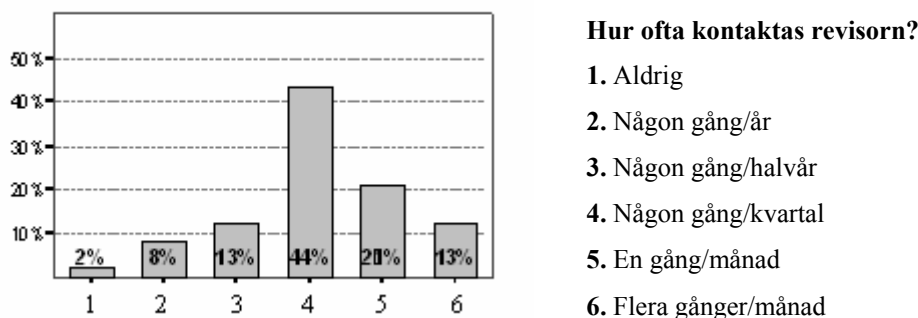

Diagram 4.2 Hur ofta upprättas kontakt med revisorn utöver den årliga revisionen?

I tabell 4.2 illustreras bland annat medelvärden för några av de faktorer vars påverkan på den upplevda nyttan i förhållande till kostnaderna ska undersökas. Vidare inkluderar tabellen medelvärdet för den upplevda nyttan för samtliga besvarade enkäter.

	Antal	Minimum	Maximum	Medelvärde
Överväger nyttan för revisionen kostnaderna som uppstår?	48	1	5	3,38
Hur är förtroendet för revisorn?	47	3	5	4,40
Hur är relationen med revisorn?	48	1	5	4,42

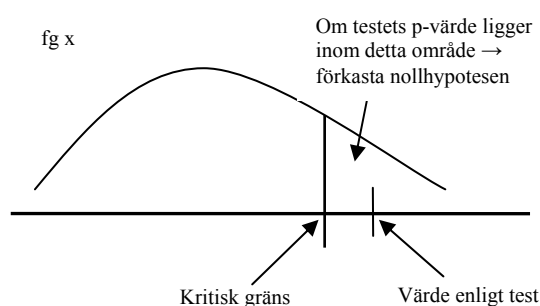
Tabell 4.2 Statistisk information om faktorer som kan ha påverkan på upplevd nytta.

Medelvärdet för den upplevda nyttan visar 3,38 på en femgradig skala, vilket innebär att respondenterna i genomsnitt tycker att nyttan med revisionen överväger kostnaderna. Både förtroendet för revisorn och relationen till revisorn visar ett högt medelvärde som tyder på att respondenterna i företagen i genomsnitt anser sig ha en relativt bra relation till revisorn och ett stort förtroende för det arbete han utför.

4.2.3 Statistiska test och definitioner

Författarna har, genom så kallade χ^2 -test, valt att undersöka och utreda de delproblem som behandlar faktorer som eventuellt påverkar upplevd nytta av revision. χ^2 -test används för att analysera frekvens- och korstabeller då två hypoteser ställs mot varandra, en noll- och en mothypotes. Nollhypotesen utgår alltid från att det inte finns ett samband mellan testvariablerna medan mothypotesen påstår det motsatta, alltså att det finns ett samband. χ^2 -mättet mäter avvikelserna mellan de observerade frekvenserna och de förväntade frekvenserna, det vill säga förväntningen om att det inte finns något samband mellan variablerna. (Dahmström, 2005)

Om det värde som erhålls genom χ^2 -testet överstiger värdet för den kritiska gränsen, enligt tabell 5a. χ^2 -fördelningen (Körner, 2000) innebär det att nollhypotesen ska förkastas. Se illustration i figur 4.1. Att förkasta nollhypotesen innebär att samband kan påvisas.

Figur 4.1 Beskrivande förklaring av χ^2 -fördelningen.

Den kritiska gränsen bestäms utifrån antal frihetsgrader och signifikansnivå. Antal frihetsgrader beror på hur stort stickprovet är och ligger till grund för χ^2 -fördelningen, där den kritiska gränsens värde kan utläsas. Vid avläsning av tabellen måste även en nivå på signifikansen bestämmas i förväg. Körner & Wahlgren (2000) definierar signifikansnivå som ”risken att förkasta nollhypotesen när den är sann”. Det innebär att signifikansnivån avgör hur stor risk och osäkerhet som accepteras. Vanliga nivåer på signifikansen är 5 procent, 1 procent eller 0,1 procent. Författarna använder sig av signifikansnivån 5 procent i samtliga χ^2 -test.

Ett alternativ till att i förväg bestämma signifikansnivån för avläsning i χ^2 -tabellen, är att beräkna ett p-värde. P-värdet kan förklaras som hur stor osäkerheten i mothypotesen är. Med andra ord, desto lägre p-värdet är desto större är stödet för mothypotesen. Om exempelvis p-värdet visar 0,05 betyder det att det är 5 procent risk att mothypotesen är felaktig. När χ^2 -testet utförs i SPSS beräknas ett exakt p-värde. Då den allmänna uppfattningen om att signifikansnivån bör vara 5 procent medför detta att p-värden som understiger 0,05 statistiskt säkerställer att nollhypotesen skall förkastas. (Körner & Wahlgren, 2000).

4.2.4 Resultat och analys av enkätsvar

Författarna har valt att strukturera kapitlet efter den problemformulering samt de delproblem som formulerades i kapitel 1.2.1 enligt följande struktur: Presentation av problemformulering eller delproblem, redovisning av enkätens resultat och avslutningsvis en statistisk säkerställning samt analys och tolkning av resultatet.

Studiens huvudsakliga syfte har sammanfattats i följande problemformulering:

”Vad anser K2-företag om nyttan med revisionen i förhållande till de kostnader som uppstår”

Problemformuleringen är en generell fråga som är föremål för K2-företagens egna tolkning av vad nytta innebär. Det medför att författarna inte kan styra eller veta vad företagen själva menar med nytta av revision. Frågan syftar dock enbart till att ge författarna en introducerande uppfattning om hur respondenterna i allmänhet ställer sig till nytta av revision. Till enkäten formulerades därmed frågan: ”Överväger nyttan för revisionen kostnaderna som uppstår?”. Resultatet illustreras i diagram 4.3.

I diagram 4.3 har författarna tolkat svarsalternativ tre, ”Ibland”, som ett positivt svar på frågan då innebörden av alternativet är att företagen ibland anser att nyttan överväger kostnaderna. Därmed har även svarsalternativen fyra, ”Ganska mycket” och fem, ”Mycket” tolkats som positiva svar. Svarsalternativ ett, ”Inte alls” och två, ”Ganska lite” har tolkats som negativa svar på problemformuleringen. Av samtliga tillfrågade K2-företag upplevdes nyttan i snitt vara 3,38, se tabell 4.2, vilket innebär att respondenterna i genomsnitt anser att nyttan överstiger kostnaderna som uppstår i samband med granskningen.

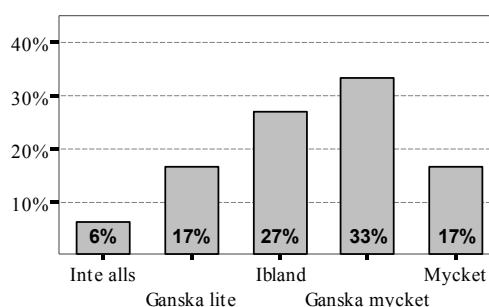

Diagram 4.3 Överväger nyttan för revisionen kostnaderna som uppstår?

Då en övervägande del av respondenterna var positiva till nyttan med revision valde författarna att undersöka följande frågeställning som en följdfråga till problemformuleringen; ”Kan en mer ingående granskning skapa ännu större nytta”? Resultatet illustreras i diagram 4.4 nedan.

Diagrammet visar att så mycket som 83 procent av respondenterna inte anser att en djupare granskning under revisionen kan skapa större nytta för företaget. Författarnas tolkning av det är att företagen redan anser sig erhålla den nödvändiga nytta som behövs för att bibehålla intressenternas förtroende för företaget. Därmed anses inte de samlade positiva effekterna för en mer ingående granskning överstiga de ökade kostnaderna detta skulle medföra.

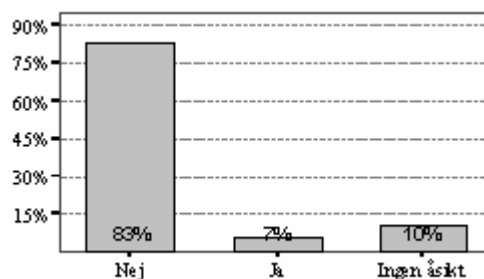

Diagram 4.4 Kan en mer ingående granskning skapa ännu större nytta för företaget?

För att vidare utreda frågan om varför en övervägande del av respondenterna är nöjda med revisionen men trots det inte anser att en mer ingående granskning kan skapa större nytta har ytterligare följdfrågor ställts. Syftet med följdfrågorna var att undersöka vilka faktorer som kan tänkas påverka K2-företagens upplevda nytta med revision.

I det första χ^2 -testet ämnar författarna undersöka om det går att urskilja ett samband mellan den upplevda nyttan med revision och storleken på K2-företaget. Följande fråga belyser problemet:

”Kan skillnad mellan företagets syn på nytta och kostnad med revisorns arbete urskiljas beroende på företagets storlek?”

Hypoteserna har formulerats enligt följande:

- H₀** Upplevd nytta är oberoende av företagets storlek (mätt i antal anställda).
- H₁** Det finns ett samband mellan upplevd nytta och företagets storlek (mätt i antal anställda).

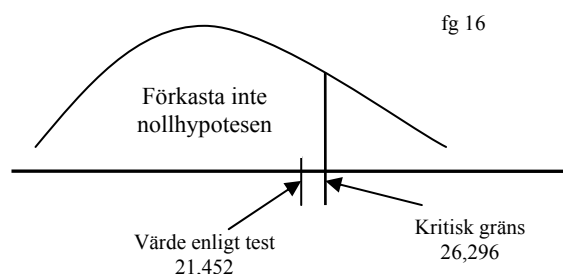
χ^2 – test

	Värde	Frihetsgrader	p-värde (2-sidig)
Pearson Chi-Square	21,452 (a)	16	,162
Likelihood Ratio	21,629	16	,156
Linear-by-Linear Association	2,008	1	,157

Tabell 4.3 χ^2 – test om samband mellan nytta och storlek på företaget.

Givet signifikansnivån 5 procent och antal frihetsgrader, vilket enligt testet är 16, kan en kritisk gräns enligt χ^2 -fördelningen fastställas. Om det värde som erhålls i χ^2 -tabellen överstiger värdet för den kritiska gränsen innebär det att nollhypotesen ska förkastas. (Körner & Wahlgren, 2000)

Enligt tabell 5a. χ^2 -fördelningen (Körner, 2000) är den kritiska gränsen, givet 16 frihetsgrader och signifikansnivån 5 procent, 26,296. I testet ovan framgår att testvärdet är 21,452 vilket är lägre än den kritiska gränsen. Det resulterar i att nollhypotesen inte ska förkastas. Se illustration i figur 4.2. Även χ^2 -testets p-värde, 0,162, visar att det inte går att statistiskt påvisa något samband mellan företagets storlek och upplevd nytta. 16,2 procent är större än 5 procent och innebär att nollhypotesen inte ska förkastas.

Figur 4.2 Resultat av χ^2 – test.

χ^2 -testets resultat kan därmed inte påvisa att större företag upplever mer nytta med revision än de mindre. Författarnas tolkning av det är att typ av upplevd nytta kan skilja sig beroende på företagets storlek. Små K2-företag har i många fall mer bristande kompetens rörande företagets redovisning än vad de större K2-företagen har. Författarna menar då att den upplevda nyttan av revisionen skiljer sig eftersom mindre K2-företag i större utsträckning använder sig av revisorn och dennes vägledning i utbildningssyfte för att på så sätt få bättre beslutsunderlag inom företaget.

Vidare kan tolkning göras angående revisionens betydelse för redovisningens syfte att lämna tillförlitlig information till företagets intressenter. Den främsta intressenten till mindre K2-företag är ägaren och i och med att ägaren ofta själv verkar som VD, styrelse och ekonomiansvarig blir revision enbart en process där ägaren granskar sig själv. (Andersson, 2005) Men då vissa av de mindre företagen inte har egen kompetens inom redovisning anlitas ibland en redovisningskonsult att sköta den löpande redovisningen. Revision kan då ses som en trygghet för ägaren att säkerställa att konsulten har utfört företagets redovisning korrekt enligt gällande lagar och rekommendationer.

Resonemanget ovan kan jämföras med de större K2-företagen där revision mer verkar som ett hjälpmedel för att kontrollera företagets medarbetare. Enligt Svanström (2006) säger sig de större företagen erhålla nytta genom intern kontroll och styrning vilket kan kopplas till vad som tidigare nämnts, att de större K2-företagen har den nödvändiga redovisningskompetensen inom företaget.

Med hjälp av χ^2 -testet i tabell 4.3 kunde författarna påvisa att det inte fanns något samband mellan företagets storlek och upplevd nytta med revision. Med nästa hypotestest vill författarna utröna om det eventuellt finns något samband mellan förtroendet för revisorn och upplevd nytta. Följande delproblem klagör detta:

”Kan skillnad mellan företagets syn på nytta och kostnad med revisorns arbete urskiljas beroende på deras förtroende för revisorn?”

Av respondenterna valde 47 stycken att svara på frågan om hur stort förtroendet företaget har för revisorn. Den respondent som valde att inte besvara frågan uppgav som en tilläggsupplysning att företaget inte kände revisorn tillräckligt väl för att kunna besvara frågan.

Delproblemet undersöks med hjälp av ett χ^2 -test där författarna ämnar undersöka om det går att urskilja ett samband mellan den upplevda nyttan med revision och förtroendet för revisorn. Hypoteserna har formulerats enligt följande:

- H₀** Upplevd nytta är oberoende av förtroendet för revisorn.
- H₁** Det finns ett samband mellan upplevd nytta och förtroendet för revisorn.

χ^2 – test

	Värde	Frihetsgrader	p-värde (2-sidig)
Pearson Chi-Square	25,526 (a)	8	,001
Likelihood Ratio	31,340	8	,000
Linear-by-Linear Association	17,009	1	,000

Tabell 4.4 χ^2 – test om samband mellan nytta och förtroende för revisorn.

Den kritiska gränsen givet 8 frihetsgrader är 15,507 (Körner, 2000). Värdet enligt testet var 25,526 vilket betyder att värdet ligger till höger om den kritiska gränsen, avläsning kan ske med hjälp av figur 4.2. Resultatet blir därmed att nollhypotesen ska förkastas, det vill säga att det går att påvisa ett samband mellan förtroendet för revisorn och den upplevda nyttan med revisionen.

P-värdet enligt testet är 0,001. Detta värde är mindre än 0,1 procent, vilket ger ett mycket starkt stöd för mothypotesen. Men trots att testet visar att ett samband mellan variablerna kan urskiljas finns det ändå enligt p-värdet 0,1 procent chans att mothypotesen är felaktig. (Körner & Wahlgren, 2000)

Att förtroendet för revisorn påvisat ett så starkt samband med upplevd nytta kan, enligt författarna, kopplas till grundpelaren "Tystnadsplikt" som nämndes i kapitel 3.1.1. Respondenterna vet att denna grundpelare alltid måste tas i beaktande vid en revision och de vet därmed att de kan lita på att känslig information stannar inom företaget. Även grundpelaren "Kompetens" kan kopplas till förtroendet för revisorn då företagen alltid ska kunna förutsätta att revisorn besitter erforderlig kunskap för att kunna kontrollera att företaget följt gällande lagar och rekommendationer vilket även är av stor betydelse för företagens intressenter.

En tredje faktor som skulle kunna påverka den upplevda nyttan med revision är K2-företagens relation till revisorn. Därmed har nedanstående delproblem formulerats:

"Kan skillnad mellan företagets syn på nytta och kostnad med revisorns arbete urskiljas beroende på deras relation med revisorn?"

På frågan om hur K2-företagens relationen till revisorn var har samtliga 48 stycken företag som valt att delta i studien svarat. På samma sätt som de tidigare delproblemen undersöks frågan genom ett χ^2 -test där syftet var att fastställa ett samband mellan den upplevda nyttan med revision och relationen med revisorn. Hypoteserna har formulerats enligt följande:

- H₀** Upplevd nytta är oberoende av relationen till revisorn
- H₁** Det finns ett samband mellan upplevd nytta och relationen till revisorn

χ^2 – test

	Värde	Frihetsgrader	p-värde (2-sidig)
Pearson Chi-Square	38,392 (a)	12	,000
Likelihood Ratio	32,344	12	,001
Linear-by-Linear Association	16,819	1	,000

Tabell 4.5 χ^2 – test om samband mellan nytta och relation till revisorn.

Den kritiska gränsen givet 12 frihetsgrader är 21,026 (Körner, 2000). Värdet enligt testet är 38,392 vilket överstiger den kritiska gränsen. Därmed ska nollhypotesen förkastas och ett starkt samband mellan relationen med revisorn och nyttan med revisionen kan påvisas. Även p-värdet styrker detta då det visar värdet 0,000. (Körner & Wahlgren, 2000).

Författarna har enligt χ^2 –test påvisat ett starkt samband mellan upplevd nytta och relationen med revisorn. För att ytterligare fördjupa sig i detta samband och eventuellt finna en orsak till att sambandet är så starkt har författarna valt att tolka och statistiskt undersöka frågan om hur ofta företaget upprättar kontakt med revisorn utöver den årliga revisionen. Resultatet, det vill säga att drygt 77 procent av respondenterna har kontakt med revisorn en gång per kvartal eller fler gånger än så, har tidigare illustrerats i kapitel 4.2.2, diagram 4.2.

Författarnas antagande innan resultatet prövas statistiskt är att desto mer kontakt företaget har med revisorn utöver den årliga revisionen, desto bättre borde relationen vara. Resultatet i diagram 4.2 tyder på att det skulle kunna vara sant men för att styrka antagandet utfördes ett χ^2 –test med följande hypoteser:

- H₀** K2-företagets relation med revisorn är oberoende av hur ofta de har kontakt med revisorn utöver den årliga revisionen.
- H₁** Det finns ett samband mellan K2-företagets relation med revisorn och hur ofta de har kontakt med revisorn utöver den årliga revisionen.

χ^2 – test

	Värde	Frihetsgrader	p-värde (2-sidig)
Pearson Chi-Square	29,326(a)	15	,015
Likelihood Ratio	18,894	15	,219
Linear-by-Linear Association	5,467	1	,019

Tabell 4.6 χ^2 – test om samband mellan relation till revisorn och hur ofta företaget har kontakt med revisorn.

Den kritiska gränsen givet 15 frihetsgrader är 24,996 (Körner, 2000). Värdet enligt testet är 29,326 vilket innebär att nollhypotesen ska förkastas. Författarnas antagande innan resultatet testades kan därmed styrkas och ett samband mellan företagets relation med revisorn och hur ofta de har kontakt med revisorn utöver den årliga revisionen kan säkerställas. Även p-värdet, 0,015 påvisar stöd för mothypotesen om ett samband, dock finns det 1,5 procent chans att mothypotesen är felaktig. (Körner & Wahlgren, 2000)

Författarna har tidigare påvisat att inget samband kan säkerställas mellan storleken på företaget och upplevd nytta med revision. Det har däremot inte gjorts någon analys om huruvida ägarnas syn på nytta med revisionen skiljer sig från övriga ekonomiansvariga. Att utröna denna eventuella skillnad är intressant eftersom ägarens nytta av redovisning och revision skiljer sig från exempelvis en ekonomichefs. Således presenteras nästa delproblem:

”Skiljer sig ägarens syn på nytta och kostnad generellt sett från övriga ekonomiansvariga?”

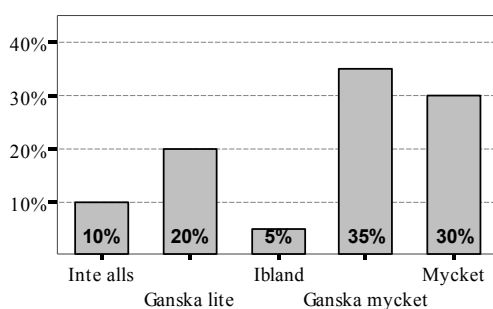

Diagram 4.5 Ägarnas syn på nytta och kostnad med revision.

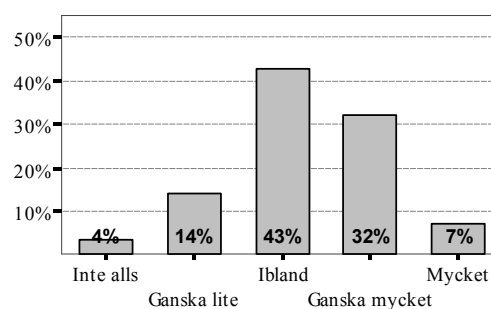

Diagram 4.6 Övriga ekonomiansvarigas syn på nytta och kostnad med revision.

Som diagram 4.5 visar upplever ägarna som besvarat enkäten främst ”Ganska mycket” (35 procent) till ”Mycket” (30 procent) nytta av revision. Övriga ekonomiansvarigas åsikt illustreras i diagram 4.6 där resultatet visar att nytta med revision upplevs ”Ibland” (43 procent) eller ”Ganska mycket”(32 procent).

Författarna tror att anledningen till att ägarna anser sig erhålla nytta i större grad än de övriga ekonomiansvariga kan vara att ägare har, som nämndes i kapitel 3.3.1, ett mer personligt intresse i att företagets redovisning utförs efter gällande lagar och rekommendationer. Det är utifrån redovisningsinformationen ägarna analyserar företagets lönsamhet och fortlevnad, samt fattar beslut om huruvida företaget har möjlighet att göra erforderliga och viktiga investeringar eller ej. (Smith, 2006) I större aktiebolag medför revisionen en möjlighet för ägaren att kontrollera att medarbetarna har utfört sitt arbete efter gällande lagar och rekommendationer. Som exempel på detta kan nämnas granskningen av styrelsens och VD:ns förvaltning av företaget. Att revisionen syftar till att kontrollera att medarbetarna utför sitt arbete efter gällande lagar och rekommendationer skulle, enligt författarna, även kunna vara en av anledningarna till att övriga ekonomiansvariga i företagen upplever mindre nytta av revisionen. Revisionen blir ett instrument för ägarna att indirekt kontrollera hur väl övriga medarbetare har utfört sitt arbete.

I mindre aktiebolag ses revision som en möjlighet att komplettera företaget på de områden där nödvändig kompetens saknas. Här kan revisorns granskning minska risken för omedvetna fel i redovisningen. (Andersson, 2005) För en ekonomichef i ett mindre K2-företag medför revisionen att dennes kompetensbrister uppmärksammas och blir mer tydliga och därmed upplevs inte nytta i samma utsträckning som för ägarna.

5. Slutsatser och Diskussion

Kapitlet sammanfattar de resultat och slutsatser som kunde utvinnas från respondenternas svar på enkäten. Vidare följs kapitlet av en slutdiskussion för att avslutas med förslag på fortsatta studier inom ämnet nytta och kostnad med revision.

5.1 Sammanfattning av resultat och analys

Studiens syfte var att genom en enkätundersökning utröna vad K2-företag anser om nyttan med revision i förhållande till de kostnader som uppstår. Resultatet visade att en övervägande del av studiens respondenter, 77 procent, var positiva till revision och tyckte att nyttan överstiger kostnaderna. Det resultatet medförde att författarna närmare ville studera vilka faktorer som kunde tänkas påverka den upplevda nyttan och därmed formulerades ett antal delproblem.

Det första delproblemet avsåg fastställa om det gick att finna något samband mellan den upplevda nyttan och storleken på företaget (mätt i antal anställda). Resultatet visade att inget samband gick att fastställa. Men då författarna innan testet förväntade sig att se ett samband tolkades resultatet, som att *typ* av upplevd och utvunnen nytta ändå kanske skiljer sig beroende på företagets storlek. För att ytterligare studera delproblemet och författarnas tolkning av resultatet undersöktes om det fanns någon skillnad på upplevd nytta beroende på om respondenten var ägare eller någon övrig ekonomiansvarig i företaget. Diagram 4.5 och 4.6 som illustrerar detta visade att ägarna i snitt upplevde större nytta än övriga ekonomiansvariga. En förklaring till detta torde enligt författarna vara att ägarna har ett personligt intresse i att redovisningen har upprättats i enlighet med gällande lagar och rekommendationer och därmed ser revisionen som ett tillfälle att kontrollera detta.

Författarnas tolkning av resultaten i delproblemet ovan, tillsammans med informationen i referensramen förde med sig slutsatsen att mindre K2-företag, som inte har tillräckligt med redovisningskunskaper inom företaget, använder sig av revisorn och revisionen i utbildningssyfte. De större K2-företagen ser däremot revision som en hjälp att kontrollera att medarbetarna upprättar redovisningen efter gällande lagar och regler.

Det andra delproblemet kom att behandla K2-företagens förtroende för revisorn. Kunde det urskiljas något samband mellan nyttan med revision och förtroendet? χ^2 -testet visade på ett starkt statistiskt samband mellan de två variablerna vilket kunde kopplas till de två grundpelare som beskrivs i kapitel 3.1.1, kompetens och tystnadsplikt, och deras betydelse för det förtroende respondenterna i företagen har för sin revisor och intressenterna för revisionen.

Nästa delproblem som studerades var om det eventuellt gick att finna något samband mellan nyttan med revision och K2-företagens relation med revisorn. Resultatet visade även här på ett starkt samband mellan variablerna. För att ytterligare stärka det påvisade sambandet utfördes en fördjupad analys om relationen kan kopplas till hur ofta företagen har kontakt med revisorn utöver den årliga revisionen. Även här framkom ett samband, vilket stärkte författarnas föreställning om att en frekvent kontakt med revisorn även förbättrar relationen.

5.2 Slutdiskussion

I uppsatsens inledande diskussioner, då beslut togs att undersöka nyttan med revision hos K2-företag, var författarna inställda på att företagen inte skulle anse att revision inbringar tillräckligt med positiva effekter för att de skulle överstiga kostnaderna. Dock visar de resultat författarna fått, att K2-företagen generellt är positivt inställda till revision och den nytta det inbringar. Att något samband inte gick att påvisa mellan nyttan med revision och storleken på företagen kan jämföras med undersökningar som gjorts tidigare av exempelvis Andersson (2005). Där framkom det att företagsledningarna i K2-företag av varierande storlek ansåg att revisionen gav mervärden vilka kan beskrivas ur flera olika intressenters perspektiv. Mervärde definieras som det extra värde som skapas av revisionen förutom de huvudsakliga syftena.

I kapitel 3.3 beskrivs K2-företagens främsta intressenter som stat, kreditgivare och ägare. Vilka mervärden som uppstår vid revisionen är beroende på vilken intressent som ska använda redovisningsinformationen. Då en skillnad mellan ägarnas upplevda nytta och övriga ekonomiansvariga kunde urskiljas kan detta kopplas till ägaren som intressent som har ett personligt intresse i verksamheten. Ägaren använder inte enbart revisorn som en person som ska granska räkenskaper och inbetalning av skatter och avgifter. Revisorn används även som en vägledare, som visserligen enligt jävsregler i lagen, inte får lov att ge konkreta råd i exempelvis investeringssituationer men som får lov att bistå med sin kunskap så att ägaren själv får tolka och välja hur denna kunskap ska implementeras inom företaget. Det kan till exempel leda till bättre beslutsunderlag inför de redovisningsval som måste göras och genom revisorns kunskaper får därmed de mindre företagen bättre möjlighet att påverka sin redovisning. Då redovisningen ligger till grund för de skatter och avgifter som ska betalas finns även här en möjlighet för företagen att skjuta upp skatten genom så kallade bokslutsdispositioner som kan återföras i framtiden och ett sämre eller bättre resultat kan uppvisas. Revisorn kontrollerar även de interna rutinerna för att på så sätt hjälpa ägaren att effektivisera sin verksamhet och minska risken för fel och brister. Revisorn arbetar alltså på uppdrag av ägaren. Allt som nämndes ovan skapar ett mervärde för ägaren som den ekonomiansvarige inte ser eller har användning av på samma sätt. Därmed ser författarna det som en relativt naturlig förklaring till att ägaren upplever mer nytta och mervärde av revision än vad övriga ekonomiansvariga gör.

Ett annat mervärde som framkommit genom författarnas tolkning av studiens resultat är den kontroll som sker vid granskning av redovisningen. Här skiljer sig dock kontrollen beroende på vem det är som granskas. I de företag som själva sköter redovisningen kontrolleras de anställda medan i de företag som överlåter sin redovisning till en redovisningskonsult kontrollerar denne. Vid delfrågan om synen på nyttan skiljer sig mellan ägare och ekonomiansvarig var skillnaden mellan ägarens och övriga ekonomiansvarigas syn på nytta markant. Enligt författarnas tolkning kan detta tyda på att det är de ekonomiansvariga som får sitt arbete kontrollerat av revisorn och därmed upplever mindre nytta än vad ägaren gör. De ekonomiansvariga anser sig troligtvis ha utfört sitt arbete korrekt och en kontroll av detta känns överflödigt. En situation som däremot kan ifrågasättas är då revisionsbyrån även utför företagets löpande redovisning. En av revisorsassistenter som deltog i förstudien bekräftar att när revisionsbyrån även sköter redovisningen underlättas revisionen så till vida att substansgranskningen kan minskas då den som sköter redovisningen antas följa revisionsbyråns fastlagda rutiner. Det innebär att den egna kontrollen inte håller samma standard som den som sker vid granskning av en utomstående. Utifrån ägarens perspektiv kan detta ses ur två synsätt. Det ena synsättet är att ägaren ska kunna lita på att kvaliteten på redovisningen genomförs enligt korrekt standard eftersom det måste förutsättas att revisionsbyrån som utför arbetet har erforderlig kompetens inom området. Å andra sidan kan det ifrågasättas om detta verkligen säkerställs eftersom substansgranskningen, som syftar säkerställa kvaliteten på redovisningen, minskas trots att den som sköter redovisningen på byrån oftast inte har lika mycket kunskap som en revisor.

I en artikel i tidningen Balans säger SRS ordförande Per-Olof Andersson att det kan ifrågasättas om revisorn verkligen behöver granska de allra minsta K2-företagen för att öka trovärdigheten. I dessa företag har ägaren redan full insyn i verksamheten. Författarna menar dock att det troligtvis är i dessa företag revision inbringa mest nytta på grund av den bristande kompetens som råder, vilket även styrks av den information som framkom i förstudien. De minsta K2-företagen har inte de resurser som krävs för att kontinuerligt utbilda ägaren eller den redovisningsansvarige inom aktuell lagstiftning. En annan viktig orsak till revision är att det ofta enbart är en person som arbetar med redovisningen och därmed har denna person ingen att rådfråga inom de områden kunskaperna brister. Revisorn verkar därmed som en slags trygghet för ägaren, Skatteverket och övriga intressenter då granskningen ska garantera att redovisningen är upprättad enligt gällande lagstiftning. Men trots allt ska kostnaderna för revisionen ställas mot den nytta företaget, intressenter och andra användare erhåller. Överväger verkligen de positiva effekterna kostnaderna?

Författarnas slutsats av uppsatsen, med hänsyn till de resultat som framkommit, är att revisionsplikten bör tas bort för de mindre företagen så att det blir ett fritt val att betala för revision eller inte. Eftersom revisionens syfte är att säkerställa att företagets redovisning är korrekt och ger en rättvisande bild av företaget kan företagen då välja bort revision de år intressenterna inte har något behov av denna säkerställning. Vid år då stora investeringar planeras kan företaget välja att låta en revisor granska årsredovisningen och därmed öka företagets kreditvärdighet vilket

har stor betydelse för bankens förtroende. Vad gäller övriga kreditgivare som leverantörer, använder de sig inte av reviderade årsredovisningar enligt de studier som gjorts. Här tror författarna att en bra relation till leverantören är av större betydelse.

En annan anledning till att ta bort revisionsplikten är att revisorns råd och vägledning i dagens läge är något begränsad då det kan stå i strid med revisorns oberoenderoll. Om revisionsplikten försvinner kommer revisorn i större utsträckning kunna användas i situationer där företagen behöver denna typ av kompetens. Det kan i sig leda till liknande resultat som revision inbringar med skillnad att företagen får kunskap i de frågor de anser sig behöva kunskap om. Det medför att företaget självt har valt att be om hjälp och därmed borde viljan att betala öka.

Emellertid tycker författarna att de förenklingsregler som i dagsläget tas fram för de mindre K2-företagen verkar vara ett bra alternativ till att ta bort revisionsplikten. Genom förenklade regler blir det både lättare och mindre kostsamt för företagen att kontinuerligt uppdatera sina kunskaper för att besitta tillräckligt med kompetens inom företaget istället för att tvingas använda sig av revisorns vägledning. Dessutom för det med sig att risken för fel i redovisningen minskas och på så sätt underlättas revisorns granskning. Sammanfattningsvis menar författarna att förenklade regler kan leda till minskade kostnader och eventuellt kan då ännu fler företag anse sig erhålla mer nytta av revision.

5.3 Förslag till vidare studier

Författarna ger nedan förslag på några av de områden som anses vara intressanta att fördjupa sig ytterligare inom:

- En liknande, fast större enkätundersökning som täcker större delar av landet och därefter jämföra resultaten med denna uppsats resultat.
- En djupare undersökning, genom exempelvis djupintervjuer för att närmare se hur företag av varierande storlek ser på nytta och kostnad med revision.
- Undersöka hur företagen ser på nytta och kostnad med revision efter ett eventuellt avskaffande och därefter jämföra med slutsatserna i denna uppsats.
- Undersöka hur olika typer av kreditgivare (staten, banker och leverantörer) efter ett eventuellt avskaffande ser på betydelsen av revision.

Källförteckning

Aggestam Pontoppidan, Caroline (2007). När revisionsplikten avskaffades i Danmark. [Elektronisk]. *Balans*, nr 2, 2007. Tillgänglig: < <http://www.farkomplett.se/> > (2007-04-05).

Andersson, Per-Olof (2005). Revision i små och stora företag/debatt: Revisorerna tillför företagsekonomisk kompetens – Behåll revisionsplikten. [Elektronisk]. *Balans*, nr 4, 2005. Tillgänglig: < <http://www.farkomplett.se/> > (2007-05-07).

Backman, Jarl (1998). *Rapporter och uppsatser*, Lund: Studentlitteratur

Bergroth, L. & Grisane, I. (2006). *Överväger kostnaderna nyttan med att framställa en årsredovisning i små och medelstora företag - utifrån ett företagsperspektiv*, Göteborg, Department of Business Administration

Bergsten, F & Pesämaa O (2001). *Nyttan med revision: en empirisk studie av upplevd nytta bland små företag i Luleå kommun*, Luleå tekniska universitet. Tillgänglig: < <http://epubl.ltu.se/1404-5508/2001/165/LTU-SHU-EX-01165-SE.pdf> >

Brännström, Dan (2005). Revision i små och stora företag/debatt: Revisorerna gör stor nytta – även i små bolag!. [Elektronisk]. *Balans*, nr 4, 2005. Tillgänglig: < <http://www.farkomplett.se/> > (2007-05-07).

Dahmström, Karin (2005). *Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning*, 4. uppl. Lund: Studentlitteratur

Föreningen Auktoriserade Revisorer, FAR (2000). *FARs Revisionsbok, 2000*, 4. uppl. FAR Förlag AB

Holme, I.M. & Solvang, B.K. (1997). *Forskningsmetodik - om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Lund: Studentlitteratur

Knutsson, Margit (2006). Gamla redovisningsprinciper i en ny ekonomi. [Elektronisk]. *Svenskt Näringsliv*. Tillgänglig: < http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00000/Den_nya_ekonomin__Gamla_74a.pdf > (2007-05-08).

Körner, Svante (1985). *Statistisk slutledning*, Lund: Studentlitteratur

Körner, Svante (2000). *Tabeller och formler för statistiska beräkningar*, 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Norberg, C. & Thorell, P. (2005). Revision i små företag: Går det att försvara revisionsplikten? [Elektronisk]. *Balans*, nr 3, 2005. Tillgänglig: < <http://www.farkomplett.se/> > (2007-05-07)

Palmqvist, M., Pettersson, M. & Wiman, P. (2006). *Problemområden inom dagens redovisning för onoterade K2- bolag*, Göteborg, Department of Business Administration

Precht, Elisabeth (2007). Han ska utreda branschens framtid. [Elektronisk]. *Balans*, nr 2, 2007. Tillgänglig: < <http://www.farkomplett.se/> > (2007-04-05)

Precht, Elisabeth (2005). Revision i små företag: Revisionsplikt var svaret på ekonomisk brottslighet [Elektronisk]. *Balans*, nr 4, 2005. Tillgänglig: < <http://www.farkomplett.se/> > (2007-04-05)

Strömquist, Siw (1999). *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*, 4. uppl. Uppsala: Hallgren & Fallgren

Svanström, Tobias (2006). Företagen vill behålla revisionsplikten [Elektronisk]. *Balans*, nr 11, 2005. Tillgänglig: < <http://www.farkomplett.se/> > (2007-04-05)

Sveriges Redovisningskonsulters Förbund (2006). *SRF-boken 2006*, Redovisningskonsulterna SRF Servicebyrå AB

Thorell, Per (2005). *Företagens redovisning – att förstå årsredovisningar*, 5. uppl. Uppsala: Iustus

Trost, Jan (2000). *Enkätboken*, 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Wahlgren, Lars (2005). *SPSS steg för steg*, Lund: Studentlitteratur

Wennberg, Inge (2004). Revisionsplikten, redovisningsjävet och småföretagen: Alla behöver revisor men alla behöver inte revision. [Elektronisk]. *Balans*, nr 2, 2004. Tillgänglig: < <http://www.farkomplett.se/> > (2007-05-07)

Internetlänkar som kontinuerligt användes under perioden 2007-04-02 till 2007-05-28:

<http://www.ad.se.ezproxy.ub.gu.se/index.php?serv=foretagsfakta>

<http://www.alltomrevision.se/>

<http://www.bfn.se>

<http://www.farkomplett.se>

<http://www.farsrs.se>

<http://www.google.se>

<http://webbgunda.ub.gu.se/cgi-bin/chameleon>

<http://websok.libris.kb.se/websearch/form?lang=sve&type=simple>

<http://www.ad.se.ezproxy.ub.gu.se/index.php?serv=foretagsfakta>

<http://www.eniro.se>

[http://www.farsrs.se/pls/portal/docs/PAGE/FAR/BOKF%D6RINGSN%C4MNDE
N%20REMISSBREV_K207.PDF](http://www.farsrs.se/pls/portal/docs/PAGE/FAR/BOKF%D6RINGSN%C4MNDE
N%20REMISSBREV_K207.PDF)

<http://www.handels.gu.se/epc/>

<http://www.revisorsnamnden.se/>

<http://www.spss.com/se/>

[http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00000/Revisionsplikten_i_s
m__458a.pdf](http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00000/Revisionsplikten_i_s
m__458a.pdf)

<http://www.uppsatser.se>

<http://www.vastragotaland.se/>

Bilaga 1. Förstudie om revisorns arbete – intervjuguide

1. Beskriv arbetsgången från det att uppdraget kommer in, till dess att årsredovisningen är underskriven?
2. När Ni kommer ut till kunden, vem möts Ni av och vem tillfrågas utifall problem uppstår?
3. Granskas samtliga poster varje år eller bara utvalda delar?
 - Vem bestämmer vad som ska granskas?
4. Om Ni hittar en post som inte stämmer, hur hanteras detta?
 - Talar Ni alltid om för kunden om oklarheter uppstår?
 - Informeras kunden om fler timmar behövs för extra granskning?
 - Kan kunden bestämma hur många extra timmar som behövs eller gör Ni det?
5. Finns det i ovanstående fall bakomliggande tankar om vad de extra kostnaderna kommer att innebära för kunden?
6. Kan Ni låta bli att granska en avvikelse om det anses kosta mer än den nytta som erhålls av granskningen?
7. Finns det någon standardiserad planeringsrapport inför granskning av K2-företag eller görs en individuell planeringsrapport inför varje uppdrag?
8. Kan Ni uppskatta antal timmar som läggs på en ”problemfri granskning”?
9. Har Ni ofta eller någon gång fått klagomål på fakturan avseende hur många timmar som har debiterats?
10. Vilka avvikelser upplevs som vanligast och svårast att hantera hos företagen?
11. Är det några avvikelser som känns fel att lägga många extra timmar på?
12. Beskriv din arbetsgång när du granskar följande områden?
 - varulager
 - avskrivningar
13. Vad ser du för vanliga problem med dessa poster? Vilka problemsituationer kan uppstå och hur löser du dessa?
14. Tror du att kunden upplever problem med att redovisa dessa områden rätt?

15. Händer det att Ni någon gång tar bort faktureringsstimmar för att minska kostnaden för kunden?

Bilaga 2. Enkätformulär

1. Vilken position har Ni i företaget?

- Ägare Ekonomichef
 Redovisningsansvarig Annat

2. Vem sköter företagets löpande redovisning?

- Ni själva Er revisionsbyrå
 En redovisningskonsult Annat

3. Hur kom Ni i kontakt med företagets nuvarande revisor?

Med revisor menar vi den person som granskar företaget, skriver revisionsberättelsen och därefter undertecknar årsredovisningen.

- Spontan samtal till revisionsbyrån Samtal efter rekommendation
 Revisorn tog kontakt med företaget Annat

4. Hur ofta har Ni kontakt med revisorn utöver den årliga revisionen?

- Flera gånger/månad En gång/månad Någon gång/kvartal
 Någon gång/halvår Någon gång/år Aldrig

5. Hur är Ert förtroende för revisorn?

- 1 (Mkt dåligt) 2 3 4 5 (Mkt bra)

6. Hur är Er relation till revisorn?

- 1 (Mkt dåligt) 2 3 4 5 (Mkt bra)

7. Anser Ni att nyttan med revisorns granskning överväger kostnaderna för den?

- 1 (Inte alls) 2 3 4 5 (Mycket)

8. Anser Ni att en mer ingående granskning skulle skapa större nytta för företaget, trots att det i så fall medför ökade kostnader?

- Ja Nej Ingen åsikt

9. Kan Ni ibland tycka att kostnaderna för granskningen blivit orimligt höga?

- Ja Nej Ingen åsikt

10. Vad tror Ni att revisorn granskar under revisionen? Fler än ett alternativ kan väljas.

- Företagets interna rutiner Företagets räkenskaper
 Risker i företaget Ledningens beslutsunderlag
 Inbetalning av skatter och avgifter

11. Skulle Ni upprätta en årsredovisning om det inte vore lagstadgat?

- Ja Nej Ingen åsikt

12. Revisionsberättelsen innehåller revisorns utlåtande om huruvida årsredovisningen ger en rättvisande bild av företaget. Revisorn skriver en avvikande revisionsberättelse i årsredovisningen när företaget *inte* följt de lagar och rekommendationer som gäller för företaget vid upprättandet av årsredovisningen.

Hur mycket påverkar en avvikande revisionsberättelse Ert företag?

- 1 (Inte alls) 2 3 4 5 (Mycket)

13. En revisionsrapport är en sammanställning av de mest väsentliga händelserna under året. Den innehåller mer detaljerad information om, samt kommentarer till vilka avvikelser revisorn fann under granskningen, men som inte påverkade revisionsberättelsen. Revisionsrapporten är frivillig.

Vill Ni att revisorn ska upprätta en revisionsrapport efter att granskningen är avslutad?

- Ja Nej Ingen åsikt

Problem 1.

Revisorn har gjort iakttagelser som gör att han misstänker att en post kan vara felaktigt värderad. Han anser inte att han kan skriva en ren revisionsberättelse utan djupare granskning. Revisorn uppskattar att den extra granskningen tar en till två dagar och därmed kommer kostnaderna att öka.

Hur tycker Ni att revisorn ska gå tillväga?

- Revisorn kan granska utan att i förväg kommunicera kostnadsökningen.
 Kommunicera hur mycket extra kostnader som tillkommer och därefter granska.
 Efter diskussion låta bli att granska och därmed skriva en avvikande revisionsberättelse.
 Inget av ovanstående.

Problem 2.

Ni har en årlig revisionskostnad på x kronor. När årets faktura kommer har dessa kostnader ökat med 25 % utan att revisorn, i samband med granskningen har kommunicerat detta.

Hur ställer Ni er till situationen?

- Ni ringer den ansvarige revisorn, ifrågasätter kostnadsökningen och begär en specificerad faktura.
- Ni accepterar de extra kostnaderna utan att ifrågasätta och förutsätter att de var nödvändiga.
- Ni anser att detta borde ha kommunicerats innan och vill att de ökade kostnaderna på fakturan ska krediteras.
- Inget av ovanstående.

Vi vill tacka för Er medverkan som kommer att ha stor betydelse för vår uppsats och dess färdigställande.

Var vänlig sänd tillbaka den ifyllda enkäten så snart som möjligt.

Med vänliga hälsningar / Ann-Sofie och Malin

Bilaga 3. Tabeller och korstabeller

Korstabell som illustrerar svarsfrekvensen för: Antal anställda * Överväger nyttan kostnaderna som uppstår vid en revision?

			Överväger nyttan för revisionen kostnaderna som uppstår?					
			Inte alls	Ganska lite	Ibland	Ganska mycket	Mycket	Totalt
Antal anställda	0-9	Observerad frekvens	2	1	0	2	1	6
		Förväntad frekvens	0,4	1,0	1,6	2,0	1,0	6,0
		% inom Antal anställda	33,3%	16,7%	,0%	33,3%	16,7%	100,0 %
	10-19	Observerad frekvens	0	2	3	5	2	12
		Förväntad frekvens	0,8	2,0	3,3	4,0	2,0	12,0
		% inom Antal anställda	0,0%	16,7%	25,0%	41,7%	16,7%	100,0 %
	20-29	Observerad frekvens	0	3	5	1	1	10
		Förväntad frekvens	0,6	1,7	2,7	3,3	1,7	10,0
		% inom Antal anställda	,0%	30,0%	50,0%	10,0%	10,0%	100,0 %
	30-39	Observerad frekvens	1	1	3	1	1	7
		Förväntad frekvens	0,4	1,2	1,9	2,3	1,2	7,0
		% inom Antal anställda	14,3%	14,3%	42,9%	14,3%	14,3%	100,0 %
	40-49	Observerad frekvens	0	1	2	7	3	13
		Förväntad frekvens	0,8	2,2	3,5	4,3	2,2	13,0
		% inom Antal anställda	0,0%	7,7%	15,4%	53,8%	23,1%	100,0 %
Totalt		Observerad frekvens	3	8	13	16	8	48
		Förväntad frekvens	3,0	8,0	13,0	16,0	8,0	48,0
		% inom Antal anställda	6,3%	16,7%	27,1%	33,3%	16,7%	100,0 %

Korstabell som illustrerar svarsfrekvensen för: Förtroendet för revisorn *
Överväger nyttan kostnaderna som uppstår vid en revision?

			Överväger nyttan för revisionen kostnaderna som uppstår?					
			Inte alls	Ganska lite	Ibland	Ganska mycket	Mycket	Total
Hur är förtroendet för revisorn?	Varken bra eller dåligt	Observerad frekvens	1	3	1	0	0	5
		Förväntad frekvens	,2	,9	1,4	1,7	,9	5,0
		% inom Hur är förtroendet för revisorn?	20%	60%	20%	0%	0%	100%
Bra		Observerad frekvens	0	5	7	6	0	18
		Förväntad frekvens	,8	3,1	5,0	6,1	3,1	18,0
		% inom Hur är förtroendet för revisorn?	0%	27,8%	38,9 %	33,3%	0%	100%
Mycket bra		Observerad frekvens	1	0	5	10	8	24
		Förväntad frekvens	1,0	4,1	6,6	8,2	4,1	24,0
		% inom Hur är förtroendet för revisorn?	4,2%	,0%	20,8 %	41,7%	33,3%	100,0%
Total		Observerad frekvens	2	8	13	16	8	47
		Förväntad frekvens	2,0	8,0	13,0	16,0	8,0	47,0
		% inom Hur är förtroendet för revisorn?	4,3%	17,0%	27,7 %	34,0%	17,0%	100,0%

Korstabell som illustrerar svarsfrekvensen för: Relation med revisorn * Överväger nyttan kostnaderna som uppstår vid en revision?

			Överväger nyttan för revisionen kostnaderna som uppstår?					Total
			Inte alls	Ganska lite	Ibland	Ganska mycket	Mycket	
Hur är relationen med revisorn?	Mycket dålig	Observerad frekvens	1	0	0	0	0	1
		Förväntad frekvens	,1	,2	,3	,3	,2	1,0
		% inom Hur är relationen med revisorn?	100,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Varken bra eller dålig	Observerad frekvens	1	2	0	0	0	3
		Förväntad frekvens	,2	,5	,8	1,0	,5	3,0
		% inom Hur är relationen med revisorn?	33,3%	66,7%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Bra	Observerad frekvens	1	5	4	8	0	18
		Förväntad frekvens	1,1	3,0	4,9	6,0	3,0	18,0
		% inom Hur är relationen med revisorn?	5,6%	27,8%	22,2%	44,4%	,0%	100,0%
	Mycket bra	Observerad frekvens	0	1	9	8	8	26
		Förväntad frekvens	1,6	4,3	7,0	8,7	4,3	26,0
		% inom Hur är relationen med revisorn?	,0%	3,8%	34,6%	30,8%	30,8%	100,0%
Total	Observerad frekvens	3	8	13	16	8	48	
	Förväntad frekvens	3,0	8,0	13,0	16,0	8,0	48,0	
	% inom Hur är relationen med revisorn?	6,3%	16,7%	27,1%	33,3%	16,7%	100,0%	

Korstabell som illustrerar svarsfrekvensen för: Antal anställda * Hur ofta kontaktas revisorn?

Antal anställda	Hur ofta kontaktas revisorn?						Total
	Aldrig	Någon gång per år	Någon gång per halvår	Någon gång per kvartal	En gång per månad	Flera gånger per månad	
0-9	0	1	1	2	0	2	6
10-19	1	1	1	4	4	1	12
20-29	0	0	2	5	3	0	10
30-39	0	0	1	5	0	1	7
40-49	0	2	1	5	3	2	13
Total	1	4	6	21	10	6	48

Tabell som illustrerar svarsfrekvensens fördelning på ägarens syn på nytta:

	Frekvens	Procent
Inte alls	2	4,2
Ganska lite	4	8,3
Ibland	1	2,1
Ganska mycket	7	14,6
Mycket	6	12,5
Total	20	41,7

Tabell som illustrerar svarsfrekvensens fördelning på övriga ekonomiansvarigas syn på nytta:

	Frekvens	Procent
Inte alls	1	2,1
Ganska lite	4	8,3
Ibland	12	25,0
Ganska mycket	9	18,8
Mycket	2	4,2
Total	28	58,3